

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1

กอบกฤษ การควรรคิด

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

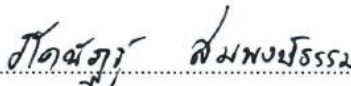
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

พฤษภาคม 2561

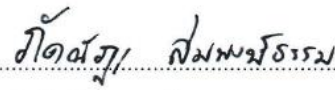
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ได้พิจารณา
งานนิพนธ์ของ กอบกฤษ การควรรคิด ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ดร.ภักดิ์ภูฏ์ สมพงษ์ธรรม)

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

.....ประธาน
(ดร.ภักดิ์ภูฏ์ สมพงษ์ธรรม)

.....กรรมการ
(ดร.ธรวิน ทองแพง)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุญา ชีระวิชิตระกุล)
วันที่ ๕ เดือน มีนาคม พ.ศ. 2561

กิตติกรรมประกาศ

งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์ให้คำปรึกษา และคำแนะนำแก้ไข
ข้อบกพร่องต่าง ๆ เป็นอย่างดียิ่งจาก ดร.ภคณัฐ สมพงษ์ธรรม ประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์
และ ดร.ชนวิน ทองแพง กรรมการสอบงานนิพนธ์ จนทำให้งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี
ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้าและประสบการณ์อย่างกว้างขวาง และขอบพระคุณ
อย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านดังปรากฏชื่อในงานนิพนธ์ฉบับนี้ ที่ได้กรุณา
ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ รวมทั้งให้คำแนะนำที่เป็น
ประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง ขอขอบคุณตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
และตัวแทนผู้ปกครอง ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1
ที่ให้ความช่วยเหลือ แนะนำ สนับสนุน ให้คำปรึกษา และอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวม
ข้อมูลการวิจัย

กราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ญาติ ๆ เพื่อนสนิท และพี่ ๆ น้อง ๆ ทุกท่านที่ทุ่มเท
กำลังกาย กำลังใจ ช่วยเหลือผู้วิจัยให้มีความตั้งใจ พยายามทำให้งานนิพนธ์ฉบับนี้จนแล้วเสร็จ
บังเกิดเป็นผลแก่การศึกษาต่อไป

คุณค่าและประโยชน์ที่พึงมีจากงานนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้เป็นกตัญญูแต่บิดา
มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีคุณูปการทุกท่านที่เป็นกำลังใจและมีส่วนในความสำเร็จของงานนิพนธ์
ฉบับนี้

กอบกฤษ การควรรคิด

57920454: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม/ การมีส่วนร่วมของชุมชน/ การจัดการศึกษา

กอบกฤษ การควรคิด: การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนในสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 (A STUDY OF COMMUNITY

PARTICIPATION IN EDUCATIONAL MANAGEMENT OF SCHOOLS UNDER RAYONG

PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1) คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์:

ภคณัฐ สมพงษ์ธรรม, Ed.D. 90 หน้า. พ.ศ. 2561.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 และเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชน จำแนกตามสถานภาพและเพศที่มีความแตกต่างกันของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ คือ ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและตัวแทนผู้ปกครองของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง 181 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การหาค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการทดสอบค่าที (t -test)

ผลการวิจัย พบว่า

1. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยรวมและรายด้านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านงานงบประมาณ ด้านงานวิชาการ และด้านการบริหารงานบุคคล ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า สถานภาพและเพศที่ต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเชิงสถานภาพ ตัวแทนประธานกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน จะมีส่วนร่วมในด้านบริหารทั่วไปและด้านวิชาการมากที่สุด ในขณะที่ตัวแทนผู้ปกครองซึ่งมีส่วนร่วมในระดับมาก จะมีส่วนร่วมในด้านงบประมาณมากที่สุด ในเชิงตัวแปรด้านเพศ เพศชายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจะมีส่วนร่วมในด้านบริหารทั่วไปมากที่สุด ในขณะที่เพศหญิงมีส่วนร่วมในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณารายด้านจะมีส่วนร่วมในด้านงบประมาณมากที่สุด

57920454: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; M.Ed. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: PARTICIPATION/ COMMUNITY PARTICIPATION/ EDUCATIONAL MANAGEMENT

KOBKRITCH KANKUNKID: A STUDY OF COMMUNITY PARTICIPATION IN EDUCATIONAL MANAGEMENT OF SCHOOLS UNDER RAYONG PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1. ADVISOR: PAKKANAT SOMPONGTAM, Ed.D. 90 P. 2018.

The purpose of this study was to present the community participation in educational management of schools under Rayong Primary Educational Service Area Office 1. Secondly, it aimed to compare the level of community participation based on status and gender of sample group composed of representatives from Rayong Basic Education Board and student guardians. The 181 sampling of this qualitative research was analyzed according to the Krejcie and Morgan's table and measured with a rating questionnaire scale 1-5. The data was analyzed by descriptive statistics including mean, standard deviation and *t*-test.

The findings were as follows:

1. The average degree of community participation in educational management of schools under Rayong Primary Educational Service Area Office 1 was high. The top-ranked participation areas were Budgeting management, Academic management and Human Resources management.
2. The comparison of community participation in educational management of schools under Rayong Primary Educational Service Area Office 1 showed that status and gender affected the degree of participation at a significant level at .05

The representatives from Rayong Basic Education Board showed degree of participation in educational management at a high level. The highest degree of participation was in the field of General management and Academic management. The representatives from student guardians also possessed the high degree of participation. The highest degree of participation was in the field of Budgeting management.

The male samples reported the high degree in participation of educational management. The highest degree was in the field of General management. The female samples also possessed the high participation in educational management. The highest degree of participation was in the area of Budgeting management.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์.....	4
คำถามในการวิจัย.....	4
สมมติฐาน.....	4
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
สภาพการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ เขต 1	8
การมีส่วนร่วม.....	11
การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา.....	17
ชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา.....	23
องค์ประกอบในการจัดการศึกษา.....	28
ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย.....	33
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	37
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	45
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	45
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	45
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	46

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การหาคุณภาพเครื่องมือ.....	46
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	47
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	60
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
อภิปรายผล.....	62
ข้อเสนอแนะ.....	66
บรรณานุกรม.....	68
ภาคผนวก.....	78
ภาคผนวก ก.....	79
ภาคผนวก ข.....	83
ภาคผนวก ค.....	88
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	90

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	จำนวนและคำร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพและเพศ..... 50
2	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยะเวลาของ เขต 1 โดยรวมและรายด้าน..... 51
3	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยะเวลาของ เขต 1 ด้านงานวิชาการ..... 51
4	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยะเวลาของ เขต 1 ด้านงานงบประมาณ..... 53
5	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยะเวลาของ เขต 1 ด้านการบริหารงานบุคคล..... 54
6	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยะเวลาของ เขต 1 ด้านการบริหารทั่วไป..... 55
7	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการศึกษาของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยะเวลาของ เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ..... 56
8	การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของ โรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยะเวลาของ เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ..... 57
9	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการศึกษาของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยะเวลาของ เขต 1 จำแนกตามเพศ..... 58
10	การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของ โรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยะเวลาของ เขต 1 จำแนกตามเพศ..... 59

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
11	89

ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์เขต 1.....

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 87 บัญญัติไว้ว่า รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังต่อไปนี้ 1) ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น 2) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะ 3) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ ในรูปแบบองค์กรทางวิชาชีพหรือตามสาขาอาชีพที่หลากหลาย หรือรูปแบบอื่น 4) ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็งในทางการเมือง และจัดให้มีกฎหมายจัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองเพื่อช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรมสาธารณะของชุมชน รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายทุกรูปแบบให้สามารถแสดงความคิดเห็น และเสนอความต้องการของชุมชนในพื้นที่ 5) ส่งเสริมและให้การศึกษแก่ประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนได้ใช้สิทธิเลือกตั้งโดยสุจริตและเที่ยงธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550, หน้า 28)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2545) ซึ่งถือว่าเป็นกฎหมายแม่บทในการบริหารจัดการศึกษาได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมไว้อย่างชัดเจนไว้ในหลายมาตรา โดยเฉพาะมาตรา 8 (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา 9 (2) มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 39 ให้กระทรวงศึกษาธิการกระจาย อำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง มาตรา 40 ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาและสถานศึกษา อาชีวศึกษาของแต่ละสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริม สนับสนุนกิจการของสถานศึกษา มาตรา 57 ให้หน่วยงานทางการศึกษาระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยนำประสบการณ์ ความรู้ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลดังกล่าวมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาและยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัด

การศึกษา และมาตรา 58 (2) ให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและ สถาบันสังคมอื่น ระดมทรัพยากร เพื่อการศึกษาโดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สิน และทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษาและมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสม และความจำเป็น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 26)

การศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ มนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีค่า ของ ครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ มนุษย์หรือชนในชาติได้รับการศึกษามากน้อย เพียงใด ย่อมหมายถึง การพัฒนาชุมชน สังคม และของแต่ละประเทศมีมากขึ้นเพียงนั้น เมื่อโลก มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง วิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยี โดยเฉพาะในสังคมประชาธิปไตยที่ต่างให้ความสำคัญในสิทธิและหน้าที่ของแต่ละบุคคล อย่างเท่าเทียมกัน ที่มีกลไกการมีส่วนร่วมเป็นพลังสำคัญ แต่ละประเทศจึงให้ความสำคัญต่อ การพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ วิธีการพัฒนาการจัดการศึกษาจึงถูกนำมาใช้ ในการพัฒนาการจัดการศึกษาอย่างหลากหลาย ทั้งที่เป็นการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยตามแต่บริบท ของชุมชน สังคม และประเทศนั้น ๆ โดยเฉพาะการจัดการ การศึกษาแบบมีส่วนร่วมขององค์กรในชุมชน และสังคม ซึ่งหมายรวมถึงความเป็นท้องถิ่นของ แต่ละประเทศนั้น ๆ มีมากขึ้น สำหรับประเทศไทย การจัดการศึกษาที่เป็นเพียงการดำเนินงานของ รัฐ เอกชน หรือองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น เพียงกลุ่มเดียวไม่เพียงพอที่จะทำให้การศึกษากระจาย อย่างทั่วถึง ตรงตามความต้องการของผู้เรียนและประชาชน แนวคิดการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม ขององค์กรต่าง ๆ เริ่มมีมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะเมื่อมีการออกพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่มีเจตนารมณ์ให้การศึกษาเป็นเรื่องของทุกคนและทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยได้บัญญัติไว้ในหลักการจัดการศึกษาประการหนึ่งว่า “ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา” และการจัดระบบ โครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดเรื่องของการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาดังนั้น กระแสของการจัดการศึกษา ที่คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน องค์กร หรือสถาบันต่าง ๆ ในสังคมจึงมีมากขึ้น โดยเฉพาะเมื่อมีการกำหนดตัวบ่งชี้ของการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นเกณฑ์หนึ่งในการประเมิน คุณภาพภายนอกของสถานศึกษา และการกำหนดเป็นนโยบายการจัดการศึกษาของหน่วยงาน ทางการศึกษาทั้งระดับนโยบายและระดับปฏิบัติในการนี้ พบว่า การมีส่วนร่วมของครู บุคลากร ทางการศึกษาและประชาชน เป็นกลไกสำคัญของการกระจายอำนาจการบริหารจัดการสู่เขตพื้นที่ การศึกษาและสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งการร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ ร่วมสนับสนุนและร่วมติดตามผล

การจัดการศึกษาในทุกระดับทั้งระดับนโยบายส่วนกลาง ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับสถานศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2555) ซึ่ง Smith (1971, p. 2377-A) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการการศึกษาในการวางแผนและพัฒนาของมหาวิทยาลัยรัฐมิชิแกนพบว่า สมาชิกของคณะกรรมการการศึกษาผู้บริหาร โรงเรียนและประชาชน มีความต้องการที่จะแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ อันจะทำให้เกิดผลสำเร็จในการพัฒนาการศึกษา คณะกรรมการศึกษาจากประชาชนไม่เห็นด้วยกับเรื่องราวต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนดำเนินการเพียงฝ่ายเดียว โดยคณะกรรมการไม่ได้มีส่วนรู้เห็นคณะกรรมการการศึกษาและผู้บริหาร โรงเรียนเห็นพ้องต้องกันว่าโรงเรียนจะเจริญก้าวหน้าขึ้นไปกว่าเดิม หากได้มีคณะกรรมการดังกล่าว เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ผลการทำวิจัยของ Smith นี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Harold (1983, p. 2517-A) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับอำนาจบทบาทของคณะกรรมการการศึกษาในการบริหารการศึกษาระดับท้องถิ่น

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 มุ่งพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ความสามารถเป็นคนเก่ง คนดี สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข ครูและบุคลากรร่วมกับชุมชน ช่วยกันพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ความสามารถทั้งร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา ทั้งยังร่วมกันจัดหาสื่อและเทคโนโลยี เพื่อส่งเสริมการใช้สื่อเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้ตรงตามความตรงการของนักเรียนและสอดคล้องกับชุมชน รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอยู่ในเกณฑ์ที่ดี (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1, 2560) กลุ่มโรงเรียนเกาะแก้วมีเป้าหมายในการจัดการศึกษาเพื่อสนองความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น พัฒนาสมรรถภาพด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ที่เป็นระบบด้วยวิธีการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนานักเรียนให้ดี เก่ง มีความสุข และมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ตามมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แต่ผลจากการดำเนินงานของกลุ่มโรงเรียนเกาะแก้วในปีการศึกษา 2559 พบว่าชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย อาจเนื่องมาจากจังหวัดระยองเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก ประชากรในชุมชนส่วนใหญ่จึงมาจากต่างพื้นที่ เพื่อประกอบอาชีพต่าง ๆ และมีภาระหน้าที่ต้องรับผิดชอบมาก ทำให้บางครั้งการให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนเป็นไปได้น้อยมาก อีกทั้งการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนยังไม่ต่อเนื่อง ประชากรในชุมชนรับข่าวสารไม่เป็นปัจจุบัน จึงมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนน้อย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1, 2559, หน้า 4)

จากเหตุผลที่กล่าวมา ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 เพื่อนำผลวิจัยมาเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาของ โรงเรียน

ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 ให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน เพื่อให้ผู้เรียนมีศักยภาพสูงขึ้น และบรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษาในสังกัด ตอบสนองความก้าวหน้าต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 จำแนกตามสถานภาพและเพศ

คำถามในการวิจัย

1. ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 อยู่ในระดับใด
2. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ และเพศ มีความแตกต่างกันหรือไม่

สมมติฐาน

1. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 อยู่ในระดับมาก
2. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ และเพศ มีความแตกต่างกัน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 ผู้วิจัยคาดว่าจะเกิดประโยชน์กับชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 มีข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา เพื่อใช้ประกอบในการบริหารงาน

3. ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 นำไปใช้ในการตัดสินใจเพื่อการพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ได้ยึดขอบข่ายการบริหารงานของกระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 32) ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ในการศึกษาครั้งนี้

ขอบเขตด้านประชากร

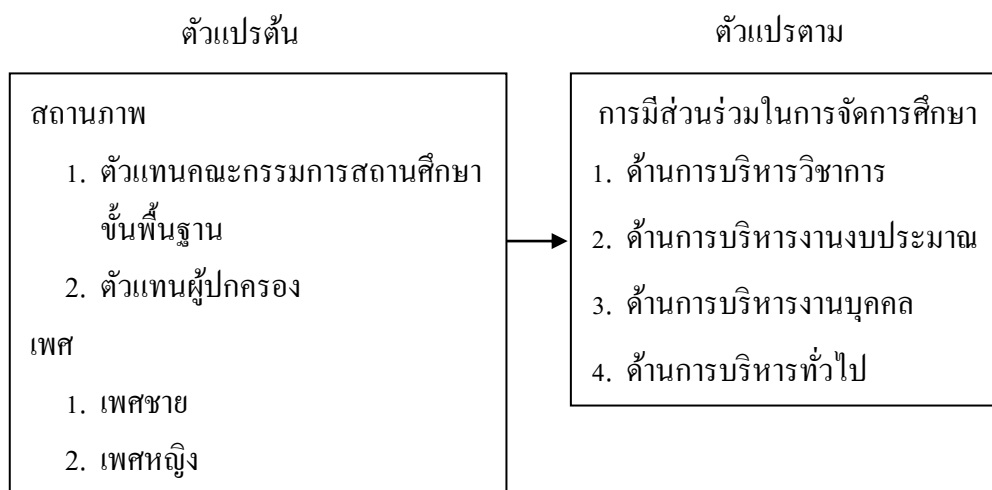
การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตของการศึกษา ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและตัวแทนผู้ปกครองของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 รวมทั้งสิ้น 340 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ตามสถานภาพ โดยใช้ตารางการประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 181 คน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยศึกษามาจากขอบข่ายการบริหารงานของกระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 32) ประกอบด้วย ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารทั่วไป โดยศึกษาและเปรียบเทียบตามตัวแปรสถานภาพและเพศ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา
 โรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ใน 4 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการบริหารวิชาการ หมายถึง การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตร
 สถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ วัดผลประเมินผล การเทียบโอนผลการเรียน การวิจัย
 เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนการสอน เทคโนโลยีทางการศึกษา การพัฒนาแหล่ง
 เรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การรับนักเรียน การพัฒนากระบวนการพัฒนา
 คุณภาพภายในสถานศึกษา ส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือ
 ในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครั
 องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

1.2 ด้านการบริหารงบประมาณ หมายถึง การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการดำเนินงาน
 ด้านกิจการนักเรียน ได้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ คือ การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน สารสนเทศ
 สารวัตกรนักเรียน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม วินัยประชาธิปไตย
 เครื่องช่วยผู้ปกครอง และกิจกรรมนักเรียนต่าง ๆ

1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล หมายถึง การมีส่วนร่วมในการวางแผนอัตรากำลัง
 การประเมินผลการปฏิบัติงานพัฒนาข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา การส่งเสริมและ
 ยกย่องเชิดชูเกียรติ ส่งเสริมวินัยคุณธรรมจริยธรรม

- 1.4 ด้านบริหารทั่วไป หมายถึง การมีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารงาน การศึกษา การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน การดูแล อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม การจัดตั้ง ยุบ รวมหรือเลิกสถานศึกษา การระดมทรัพยากร เพื่อการศึกษา การจัดระบบควบคุมภายในหน่วยงาน ประสานภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น
2. สถานภาพ หมายถึง ตำแหน่งหรือเกียรติยศของบุคคลที่ปรากฏในสังคมหรือสิทธิหน้าที่ตามบทบาทของบุคคล
- 2.1 ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ตัวแทนของประชาชน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในหมู่บ้าน ชุมชน ที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1
- 2.2 ตัวแทนผู้ปกครอง หมายถึง ตัวแทนซึ่งเป็นผู้ปกครองตามทะเบียนนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 ที่ทำหน้าที่กำกับดูแลการจัดการศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอบ้านค่าย อำเภอบ้านฉาง อำเภอนิคมพัฒนา และอำเภอปลวกแดง
4. เพศ หมายถึง เพศของคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครอง โรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 แบ่งเป็น 2 เพศ ได้แก่ เพศชาย และเพศหญิง
5. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 จำนวนทั้งหมด 114 โรงเรียน
6. ชุมชน หมายถึง กลุ่มคนที่อาศัยอยู่ร่วมกันในบริเวณเขตโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 โดยผู้วิจัยได้นำเสนอ ดังนี้

1. สภาพการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1
2. การมีส่วนร่วม
3. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
4. ชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
5. องค์ประกอบในการจัดการศึกษา
6. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สภาพการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดไว้ว่า มาตรา 8 การจัดการศึกษาให้ยึดหลักให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา 9 วรรค 6 การมีส่วนร่วมของบุคลากร ครอบครัว ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน ศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มาตรา 27 ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชน และสังคมภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะ อันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ มาตรา 29 ให้สถานศึกษา ร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน ศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรร ภูมิปัญญา และวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการ สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์พัฒนาระหว่างชุมชน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาของ โรงเรียนหรือสถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ความนัย มาตรา 63 และมาตรา 64 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2551 และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พ.ศ. 2553 ข้อ 4 ให้แบ่งส่วนราชการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มอำนวยการ
2. กลุ่มบริหารงานบุคคล
3. กลุ่มนโยบายและแผน
4. กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
5. กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
6. กลุ่มบริหารการเงินและสินทรัพย์
7. กลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชน

วิสัยทัศน์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 เป็นองค์กรชั้นนำในการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มาตรฐาน บริการเป็นเลิศ คู่ประชาคมอาเซียน

นิยามวิสัยทัศน์

1. องค์กรชั้นนำ หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 มีการบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ มีเครือข่ายทางการศึกษาใช้ ICT เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการและการสื่อสารอย่างรวดเร็ว ทันสมัย
2. บริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มาตรฐาน หมายถึง สถานศึกษาในสังกัดและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 บริหารจัดการโดยยึดมาตรฐานประกันคุณภาพภายในตามกฎกระทรวง มาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 5 มาตรฐาน และนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. บริการเป็นเลิศ หมายถึง ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัด เต็มใจบริการงาน ในหน้าที่ด้วยความรวดเร็ว ถูกต้อง เท่าเทียมและเป็นกัลยาณมิตร
4. ประชาคมอาเซียน หมายถึง สถานศึกษาในสังกัดจัดการเรียนรู้ที่เน้นบริบทของประเทศไทยในประชาคมอาเซียน เช่น ภาษา สังคม ประเพณี วัฒนธรรม การเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ อาชีพ ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ เพื่อสร้างความร่วมมือ ช่วยเหลือ การแลกเปลี่ยน การแข่งขัน พร้อมคู่ประชาคมโลกต่อไป

พันธกิจสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1

1. จัดการศึกษาให้ประชากรวัยเรียนได้รับการเรียนรู้อย่างทั่วถึง ผู้เรียนมีคุณภาพมาตรฐาน เน้นการศึกษาสู่อาชีพและมีศักยภาพในการแข่งขันในประชาคมอาเซียน
2. จัดระบบการบริหารจัดการให้ทันสมัย ตามหลักธรรมาภิบาล
3. จัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน
4. พัฒนาบุคลากรให้เกิดความตระหนัก จิตสำนึกในการเป็นข้าราชการที่ดี

ค่านิยม

มุ่งมั่น รับผิดชอบผลสัมฤทธิ์ของงาน ด้วยความซื่อสัตย์ ขยัน อดทน

ปรัชญา

สร้างคนดีให้แก่สังคม และพัฒนาสังคมให้ดีขึ้น

ค่านิยม

“มุ่งมั่น รับผิดชอบผลสัมฤทธิ์ของงานด้วยความซื่อสัตย์ ขยัน อดทน” RAYONG 1 Core

values

R = Responsibility

A = Achievement

Y = Your

O = Outcome

N = Network

G = Goodness

1 = First

ประเด็นยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ขยายโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาระบบการบริหารจัดการและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม

ในการจัดการศึกษา

กลยุทธ์

1. ขยายโอกาสทางการศึกษาให้กับประชากรวัยเรียน
2. ยกระดับพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงกว่ามาตรฐาน
3. ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ
4. พัฒนาเครือข่ายการจัดการศึกษา

5. ส่งเสริมพัฒนาระบบบริการที่ดี(ส่งเสริมการบริหารจัดการการศึกษา)
6. ส่งเสริมการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน
7. สร้างระบบกำกับ ติดตาม ประเมิน และรายงานอย่างครบวงจร

การมีส่วนร่วม

ความหมายของการมีส่วนร่วม

ทำนอง ภูเกิดพิมพ์ (2551, หน้า 124) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพความคิด ความเชื่อและความยึดมั่นของแต่ละบุคคล แต่ละหน่วยงาน แต่ละองค์กร อีกทั้งยังขึ้นอยู่กับเวลา แต่ละยุคแต่ละสมัยอีกด้วย โดยการมีส่วนร่วมเป็นหัวใจสำคัญในการเสริมสร้างพลังการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม (Teamwork) ที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนา เพราะทำให้ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนร่วมเข้าใจสถานการณ์และอุทิศตนมากยิ่งขึ้นเพื่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา

นันทนา แสนจำลาห์ (2554, หน้า 52 อ้างถึงใน สถิตา ปะบุตร, 2555) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา เช่น ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ชื่นพื้นฐาน เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจการรับผิดชอบ การวางแผน การปฏิบัติงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์หรือแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดจากการบริหารงานในองค์กรให้เป็นไปได้ในทางที่ดีขึ้น

อติทยา ขาวคม (2557, หน้า 12) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การร่วมมือและมี ส่วนร่วมซึ่งกันและกันในทุก ๆ ด้าน ระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง โดยเริ่มตั้งแต่การมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

คม คำขัน (2558, หน้า 19 อ้างถึงใน สุวิมล หงส์วิไล, 2559) การมีส่วนร่วม คือ การเข้าร่วมกระบวนการในการดำเนินกิจกรรมตั้งแต่เริ่มวางแผน การร่วมตัดสินใจ การดำเนินการต่าง ๆ ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบหรือการมีบทบาทในกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นด้วยความเต็มใจตั้งแต่ต้นจนจบกิจกรรม

สุวิมล หงส์วิไล (2559, หน้า 11) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกิจการต่าง ๆ สนับสนุนตัดสินใจ กำหนดการวางแผนอย่างมีระบบ กำหนดนโยบาย มีการติดตามผล และประเมินผลร่วมกัน นำผลการปฏิบัติไปปรับปรุง พัฒนางานในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นไป

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การให้บุคคลต่าง ๆ ชุมชน หน่วยงานภาครัฐและเอกชน และสถานประกอบการในชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตั้งแต่เรื่องการตัดสินใจ การดำเนินงานต่าง ๆ การมีบทบาทสำคัญในกิจกรรมที่สถานศึกษาได้จัดขึ้น เพื่อร่วมกันแก้ไข และพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้

หลักการมีส่วนร่วม

วิศาล เครือคล้าย (2530, หน้า 2) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมจะเป็นอย่างไร ควรจะต้องพิจารณาที่ความหมาย กรอบแนวคิด เป้าหมายหรือกระบวนการของการพัฒนางาน แต่โดยทั่วไป มีผู้ให้แนวคิดและทฤษฎีของเรื่องการมีส่วนร่วมไว้หลากหลาย โดยเฉพาะแนวคิดในด้านความหมาย ความสำคัญ ลักษณะขั้นตอนและรูปแบบของการมีส่วนร่วม

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี (2534, หน้า 12) ได้กล่าวถึงหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่า หลักความร่วมมือของประชาชนที่สำคัญยิ่งก็คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างจริงจังและจริงใจ ทั้งนี้เปิดโอกาสให้มีการศึกษา การร่วมพิจารณา และการตกลงใจร่วมกันในการแก้ปัญหาหรือการวางโครงการต่าง ๆ การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ก็เพื่อเป็นการให้ประชาชนได้มีสิทธิและความเสมอภาคกันที่จะรับผิดชอบในสังคม ประชาชนมีโอกาสร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ และร่วมรับผิดชอบ

สุรัฐ ศิลปะอนันต์ (2545, หน้า 7) ได้อ้างอิงว่าตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 และ 40 กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตพื้นที่ การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง และให้มีคณะกรรมการ และให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาตรีของแต่ละสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ ทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการ ตามนัยของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ต้องการที่จะปฏิรูปโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องใช้นวัตกรรมรูปแบบใหม่มาใช้ในการปฏิรูปการศึกษา โดยอาศัยหลักการกระจายอำนาจตัดสินใจทางการบริหาร โดยให้ทั้งผู้ให้บริการและผู้รับบริการ ได้ร่วมกันตัดสินใจในระดับโรงเรียน

Amstien (1969, pp. 215-217) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับผู้นำเปิดโอกาส อาร์สไตส์ได้ใช้อำนาจในการตัดสินใจเป็นเกณฑ์ในการบ่งบอกการมีส่วนร่วม โดยสรุปขั้นบันได (Participation ladder) จัดได้ 3 กลุ่ม ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมเทียมหรือไม่มีส่วนร่วม (Degree of citizen power)
2. การมีส่วนร่วมพอเป็นพิธี หรือการมีส่วนร่วมบางส่วน (Degree of tokenism or Partial participation)
3. การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง คือ มีอำนาจและบทบาทมาก (Pseudo-participation or Non-participation)

วิภา วาจาสิทธิ์ (2550, หน้า 12) การมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นแนวคิดที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จของการพัฒนาไม่ว่าจะเป็นทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการศึกษา หรือในด้านอื่นๆ ทั้งระดับนานาชาติ ระดับท้องถิ่น และระดับชุมชน การมีส่วนร่วมของชุมชนมิใช่ของใหม่ แต่เป็นเรื่องที่พยายามปฏิบัติกันมาหลายทศวรรษแล้ว

Mojkowski and Fleming (1988, p. 3 อ้างถึงใน ดิเรก วรรณเศียร, 2545) กล่าวว่า สมมติฐานของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน คือ การที่ประชาชนผู้เกี่ยวข้องชดกับนักเรียนสามารถที่จะตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา เช่น หลักสูตร การเรียนการสอน การจัดสรรทรัพยากรสำหรับนักเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพของนักเรียนและสถาบันการศึกษา

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม เป็นการบริหารโดยใช้แนวคิดการกระจายอำนาจ เพื่อร่วมมือกันในการจัดการศึกษา พัฒนา และตัดสินใจร่วมกัน ระหว่างผู้ที่ให้บริการในการจัดการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียน และครู และผู้ที่รับบริการทางการศึกษา ได้แก่ นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน สถานประกอบการต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในบริเวณชุมชนนั้น ๆ

ความสำคัญของการมีส่วนร่วม

ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2541, หน้า 20) กล่าวว่า จุดเน้นทั้งของนโยบายในอดีตและปัจจุบันตลอดจนผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องชี้ให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมของท้องถิ่น ชุมชน และผู้ปกครองกับการศึกษาเป็นความจำเป็นที่ต้องสร้างให้เกิดขึ้น แต่จากการสรุปรายงานต่าง ๆ พบว่าการดำเนินงานที่ผ่านมาของชุมชนยังไม่มีส่วนร่วมเท่าที่ควร ผลกระทบจากการไม่มีส่วนร่วมของชุมชน ความขาดหวังที่ชุมชนมีต่อโรงเรียนกับสิ่งที่โรงเรียนปฏิบัติมีความแตกต่างกัน ประชาชนไม่มีความรู้สึกผูกพัน ไม่รู้สึกเป็นเจ้าของ และไม่รู้สึกต้องรับผิดชอบต่อการดำเนินงานของโรงเรียน จนส่งผลต่อการระดมสรรพกำลังในชุมชนที่จะนำมาใช้ในการดำเนินงานทางการศึกษาให้มีคุณภาพสูงขึ้น และชุมชนเองก็ขาดโอกาสที่จะได้รับการพัฒนาจากโรงเรียน ซึ่งเป็นแหล่งรวมของบุคลากรจำนวนมากที่มีความรู้ และความสามารถสูง

สัมฤทธิ์ กางเพ็ง (2545) ได้ให้ความสำคัญการมีส่วนร่วมไว้ว่า เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการทำงาน ซึ่งจะทำให้เกิดความรู้สึกเกี่ยวข้องผูกพัน

กับงานหรือองค์การนั้น โดยมีการตัดสินใจดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง ร่วมกันแล้วจะเป็นผลให้เกิดข้อผูกมัดหรือสิ่งที่ตกลงใจร่วมกัน และได้กล่าวถึงประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมก่อให้เกิดการระดมความคิด และอภิปรายร่วมกันระหว่างผู้เกี่ยวข้อง ทำให้เกิดความคิดเห็นที่หลากหลาย ทำให้การปฏิบัติมีความเป็นไปได้มากกว่าการคิดเพียงคนเดียว
2. การมีส่วนร่วม มีผลทางจิตวิทยา คือ ทำให้เกิดการต่อต้านน้อยลง เกิดความร่วมมือ และเกิดการยอมรับมากขึ้น
3. เป็นการเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์ในการทำงาน ร่วมกันเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน
4. เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานหรือผู้เกี่ยวข้องได้ใช้ความสามารถ ทักษะในการทำงาน
5. การมีส่วนร่วมจะทำให้ผลปฏิบัติงานดีขึ้น

สุภาวดี วัฒนศิริ (2555, หน้า 17) สรุปไว้ว่า การมีส่วนร่วมมีความสำคัญต่อการบริหารจัดการศึกษา ในกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เกี่ยวข้องเกิดความเข้าใจในคุณค่าของตนเอง และนำคุณค่านั้นมาสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพดีขึ้น

Hoy and Miskel (n.d., p. 122 อ้างถึงใน สัมพันธ์ อุปลา, 2541, หน้า 6) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายไว้ว่ามีหลักฐานอย่างเพียงพอที่จะยืนยันการให้ผู้ปฏิบัติงานได้มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายนั้น แม้ว่าจะเพิ่มระดับความยากไปบ้าง แต่เมื่อผู้ร่วมงานยอมรับแล้ว จะทำให้ผลงานที่สูงกว่าการกำหนดเป้าหมายที่ผู้บริหารทำแต่เพียงลำพัง

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการมีส่วนร่วม คือ การจัดการศึกษาในชุมชนจะประสบผลสำเร็จได้ต้องมีพื้นฐานจากการมีส่วนร่วมของชุมชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหาร จะทำให้เกิดความผูกพันกันและช่วยกันพัฒนาสถานศึกษาได้ดี เป็นการเรียนรู้ร่วมกันด้วยกระบวนการทางสังคมของสมาชิกในชุมชน ในการเข้ามามีส่วนร่วมของในการบริหารสถานศึกษา

รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ (2542, หน้า 48-51) ลักษณะและรูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน เพื่อให้เห็นแนวทางปฏิบัติ ที่ทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชน มีดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนแบบชายขอบ (Marginal participation) เป็นลักษณะการร่วมมือหรือการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่าง โรงเรียน และชุมชน ที่มีข้อจำกัด อันทำให้การมีส่วนร่วมไม่เต็มที่ ข้อจำกัดอันนี้อาจเกิดจากความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกัน

2 ฝ่าย ฝ่ายหนึ่งรู้สึกว่าคุณเองคืออำนาจกว่า หรือมีทรัพยากรเชิงอำนาจ เช่น เป็นผู้มีความรู้ลึกซึ้งกว่า จึงทำให้ไม่ปรารถนาเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ นั่นคือ ความเข้มข้นของการมีส่วนร่วมน้อย การมีส่วนร่วมของชุมชนแบบชายขอบ เป็นการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน และประชาชนทั่วไปกับโรงเรียน ซึ่งจะเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมโดยการร่วมงาน หรือให้ความร่วมมือ หรือร่วมสนับสนุนโดยอาจจะแสดงความคิดเห็น หรือร่วมกิจกรรมบ้าง แต่การตัดสินใจมอบภาระให้เป็นของฝ่ายโรงเรียน ลักษณะของการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับกลุ่มผู้ปกครองนักเรียน หรือประชาชนทั่วไปมีลักษณะในการมาร่วมงาน ให้ความร่วมมือในการประชุม และให้ความสนับสนุน โดยการบริจาคเงินและสิ่งของ หรือร่วมดำเนินงาน บางครั้งอาจแสดงความคิดเห็นในการดำเนินการบ้าง แต่ก็ไม่มีน้ำหนัก เพราะส่วนมากมักจะคล้อยตามการตัดสินใจของกลุ่มที่มีอำนาจในการตัดสินใจมากที่สุด ผู้ปกครองของนักเรียนส่วนใหญ่เข้ามามีส่วนร่วมน้อย โดยเฉพาะในเรื่องการออกความคิดเห็นเพื่อเสนอแนะให้โรงเรียนปรับปรุงเรื่องการเรียนการสอนในโรงเรียน เพราะถือว่าหน้าที่ในการจัดการศึกษาเป็นของโรงเรียนและครู หากผู้ปกครองนักเรียนจะแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะอะไรก็เกรงว่าจะไม่ถูกหลักการของครูหรือของโรงเรียน

2. การมีส่วนร่วมของชุมชน และ โรงเรียนแบบเป็นบางส่วน (Partial participation) การมีส่วนร่วมแบบบางส่วน เป็นการเข้ามาเกี่ยวข้องของประชาชนในชุมชน หรือกิจกรรมการศึกษาในระดับความเข้มข้นมากกว่าแบบชายขอบ กิจกรรมโดยคณะกรรมการโรงเรียนจึงมีความสำคัญ ที่รัฐถือว่านโยบายสำคัญซึ่งสามารถสร้างความชอบธรรมในการจัดการศึกษาของไทย การมีส่วนร่วมแบบบางส่วนนี้จะมีลักษณะที่มีส่วนร่วมแบบร่วมริเริ่มงาน มาร่วมงานร่วมให้การสนับสนุนด้วยการบริจาคหรือการร่วมมือในการทำงาน โดยมีบทบาทมากกว่าแบบชายขอบ ได้แก่ กลุ่มของคณะกรรมการโรงเรียนสามารถแสดงความคิดเห็น และร่วมตัดสินใจได้บ้าง ซึ่งการตัดสินใจนั้นอาจจะไม่สามารถเปลี่ยนแปลงการดำเนินการได้ทั้งหมดก็ตาม แต่อย่างไรก็ตาม การคิดริเริ่มกิจกรรมต่าง ๆ ยังคงเริ่มต้นจากฝ่ายโรงเรียน และในการร่วมกิจกรรมสามารถมีส่วนร่วมได้ทุกกิจกรรม ยกเว้นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน

3. การมีส่วนร่วมของชุมชน และ โรงเรียนแบบสมบูรณ์ (Full participation) เป็นการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยทั้งสองฝ่ายร่วมกันอย่างเข้มข้นและเท่าเทียมกัน ต่างฝ่ายต่างมีอิทธิพลต่อกิจกรรมร่วมกัน ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมได้เต็มที่ เป็นการมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้นำหลักในชุมชน เช่น เจ้าอาวาส ผู้บริหารโรงเรียน ประธานคณะกรรมการโรงเรียน เป็นกลุ่มที่มีบทบาทอันที่จะชี้้นำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในชุมชน เป็นแบบแผนของการมีส่วนร่วม และมีอำนาจในการตัดสินใจอย่างเต็มที่ กลุ่มผู้นำชุมชนที่เป็นผู้มีอิทธิพล เพราะมีทรัพยากรทางอำนาจ ทำให้มีบทบาทตามหน้าที่ที่เป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน จะเป็นผู้นำในการริเริ่ม ผู้คิดงาน ร่วมดำเนินการ

ร่วมสนับสนุน ร่วมงาน ร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ร่วมแสดงความคิดเห็นร่วมจริงจังทุกขั้นตอน และมีอำนาจในการตัดสินใจได้มากที่สุด

กฤษยา ดันติผลาชีวะ (2544, หน้า 34-36) ได้กล่าวถึงกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียน ซึ่งวิธีการที่โรงเรียนจะจัดกิจกรรมให้ง่ายและสะดวกในการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมมีดังนี้

1. กิจกรรมโรงเรียน ได้แก่ กิจกรรมที่เน้นให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม โดยทางโรงเรียนเป็นฐานของการจัดกิจกรรม ได้แก่ การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อแนะนำโรงเรียน วิธีปฏิบัติและการดำเนินงานของโรงเรียน การศึกษาผู้ใหญ่ การฝึกอบรม การหารายได้ การแสดงของนักเรียน และกิจกรรมอื่น ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นในโอกาสพิเศษต่าง ๆ

2. กิจกรรมสานสัมพันธ์ เป็นกิจกรรมที่เน้นสร้างความสัมพันธ์ และความคุ้นเคยกัน ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การสนทนาและการเยี่ยมชม ได้แก่ การประชุมปรึกษา และการเยี่ยมบ้าน

3. กิจกรรมสื่อสารสนเทศ เป็นกิจกรรมเน้นให้ผู้ปกครอง เป็นผู้รับข้อมูลเป็นหลัก ส่วนใหญ่เป็นข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียน เช่น นโยบายการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมของโรงเรียน และกิจกรรมเพื่อให้ผู้ปกครองเห็นภาพรวมของโรงเรียน เห็นภาพการเรียนการสอนของเด็ก นอกจากนี้ยังมีโทรศัพท์สายด่วน จดหมายข่าว โสมเพจ แผ่นพับข้อมูล โรงเรียนและปฏิทินการศึกษา

4. กิจกรรมการศึกษา เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ให้ผู้ปกครองเข้าถึงชั้นเรียน ทั้งเป็นผู้สอน เป็นผู้ช่วยครู ตลอดจนถึงเป็นที่ปรึกษาสำหรับผู้ปกครองด้วยกัน

5. กิจกรรมการบริการ เป็นกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นเพื่อเป็นบริการแก่สังคมและครอบครัว ได้แก่ ห้องสมุดของเล่น ศูนย์ดูแลเด็ก แลกเปลี่ยนสิ่งของที่ผู้ปกครองเหลือใช้ กิจกรรมสนับสนุนผู้ปกครองอื่น ๆ ตามความต้องการของชุมชน

6. กิจกรรมการตัดสินใจ เป็นกิจกรรมของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองระดับสูง ที่ผู้ปกครองจะมีส่วนร่วมกับโรงเรียนในการตัดสินใจ และวินิจฉัยสั่งการที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม ดังนี้ คือ การวางแผนนโยบายร่วมกับโรงเรียน การสรรหาบุคลากรทางการศึกษา การพัฒนาการเรียนการสอน และการจัดหลักสูตร เป็นต้น

อุดมสิทธิ์ จิตรวิจารณ์ (2545) ได้กล่าวถึงรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนไว้ดังนี้

1. รูปแบบการมีส่วนร่วมของสถานศึกษากับชุมชนจัดเป็น 2 แนวทาง คือ สถานศึกษาริเริ่ม ชุมชนให้ความร่วมมือและสนับสนุน หรือชุมชนริเริ่ม สถานศึกษาสนับสนุน โดยมีองค์กรหน่วยงานอื่นเป็นหน่วยประสานความร่วมมือ

2. กลุ่มคนและภาคีในการมีส่วนร่วม ในระดับสถานศึกษาประกอบด้วยผู้สอน ผู้เรียน ผู้บริหารและคณะกรรมการสถานศึกษา ส่วนในระดับชุมชนประกอบด้วยผู้สอน ผู้เรียน ผู้บริหาร ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชนและพระสงฆ์ โดยมีหน่วยงานภาคี คือ สถานศึกษา วัด องค์การบริหารส่วนตำบล

3. การกำหนดผู้มีส่วนร่วม กำหนดจากความสัมพันธ์ในพื้นที่ ตามกรอบกลไกของชุมชน ตลอดจนทรัพยากรและภาคีที่มีบทบาทและความชำนาญต่างกัน

4. ขอบเขตการมีส่วนร่วมเป็นไปตามภารกิจของสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด

5. ประเด็นการมีส่วนร่วม ประกอบด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การพัฒนาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาสื่อและหลักสูตร กิจกรรมการเรียนรู้

6. กระบวนการขับเคลื่อนการมีส่วนร่วม ด้วยการริเริ่ม สร้างสรรค์ ออกแบบโดยผู้บริหาร และครูผู้สอน การจัดกิจกรรม การระดมทุนการจัดองค์ความรู้ในท้องถิ่น

7. ผลสำเร็จและความสืบเนื่อง การมีส่วนร่วมจะทำให้การเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มบุคคล และหน่วยงานภาคีกว้างขวางขึ้น

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษามีหลายรูปแบบที่เกี่ยวข้องกันกับการบริหารงานทั่วไป ทั้งนี้เพื่อให้การจัดการศึกษาของสถานศึกษาสนองต่อความต้องการของชุมชน การมีส่วนร่วมของชุมชน จึงต้องอาศัยกระบวนการที่หลากหลายรูปแบบทั้งการปรึกษาหารือ การวิเคราะห์ปัญหา หาแนวทางแก้ไขโดยร่วมมือกัน เพื่อให้ทุกฝ่ายพึงพอใจมากที่สุด

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ด้านบริหารงานวิชาการ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543, หน้า 18) การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุง พัฒนาการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพมากที่สุด หรือการบริหารงานวิชาการ คือ การจัดการสอนโดยใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามความประสงค์ของหลักสูตร

ธเนศ คิตรงูเรือง (2540, หน้า 56) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งทางด้านวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน และการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์ตามอุดมการณ์ของการบริหารงานวิชาการจึงเป็นหัวใจของการศึกษา

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2551, หน้า 22) ได้กล่าวถึงหลักการบริหารงานวิชาการที่สำคัญ ๆ พบว่า การบริหารวิชาการต้องอาศัยหลักการมีส่วนร่วม (Participation) การปรับปรุงคุณภาพของ

กระบวนการบริหารได้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ โดยหลักการมีส่วนร่วม การเสนอแนะ และการพัฒนาในงานวิชาการ ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย จึงอาจดำเนินงานในรูปของ คณะกรรมการวิชาการ โดยมีเป้าหมายนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพได้มากขึ้น การมีส่วนร่วม ต้องเริ่มจากการร่วมคิดร่วมทำและร่วมประเมิน

ธนสาร บัลลังก์ปัทมา (2551, หน้า 78-79) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของครูในการบริหาร งานวิชาการว่า ผลจากการกระจายอำนาจการศึกษาตามโครงการ โรงเรียนผู้นำการเปลี่ยนแปลง เพื่อรองรับการกระจายอำนาจ ทำให้สถานศึกษาต้องบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้ครู มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ โดยเฉพาะงานวิชาการซึ่งถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารงาน โรงเรียนต้องเปิดโอกาสให้ครูในโรงเรียนมีส่วนร่วมให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยวงจรคุณภาพ ของเดมมิง (Demming cycle's) คือ วงจร PDCA ในการขับเคลื่อนงาน ได้แก่ การวางแผน P-Plan การดำเนินการ D-Do การติดตามประเมินผล C-Check และการพัฒนาปรับปรุง A-Act วิชาการ โรงเรียนนิติบุคคล 12 ด้าน มีแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครู แยกรายด้าน ดังนี้

ด้านการวางแผนพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนควรให้ครูเข้ามามีส่วนร่วม ในการวางแผนพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มากขึ้น โดยการศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตร จัดทำสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของสังคม ชุมชนและท้องถิ่น เพื่อพัฒนา หลักสูตร สถานศึกษาให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โรงเรียนควรให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน พัฒนาการกระบวนการเรียนรู้ โดยพัฒนาครูเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้และส่งเสริมให้ครูจัดทำ แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน โรงเรียนควรให้ครูเข้ามามี ส่วนร่วมในการปรับปรุงระเบียบและแนวปฏิบัติในการวัดผลประเมินผลให้มากขึ้น โดยให้ครู จัดทำแผนการวัดและประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้แผนการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ ให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผล ตามสภาพจริง

ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนควรให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนด นโยบายและวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการมีส่วนร่วมปรับปรุงพัฒนาและเผยแพร่ งานวิจัยของโรงเรียนมากขึ้น

ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โรงเรียนควรให้ครูเข้ามามี ส่วนร่วมในการตรวจสอบติดตามและประเมินผลการใช้สื่อการเรียนรู้ให้มากขึ้น

ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน และการมีส่วนร่วมปรับปรุงและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้มากขึ้น โดยการสำรวจแหล่งเรียนรู้ จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ รวมทั้งนำนักเรียนไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ให้มากขึ้น

ด้านการนิเทศการศึกษา โรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนนิเทศงานวิชาการของโรงเรียนให้มากขึ้น โดยจัดระบบการนิเทศงานวิชาการ นิเทศการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลาย ด้านการแนะแนวการศึกษา โรงเรียนควรให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการจัดบริการแนะแนวของโรงเรียน และการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมแนะแนวให้มากขึ้น

ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดนโยบายการประกันคุณภาพภายในให้มากขึ้น โดยดำเนินการให้ครอบคลุมระบบประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ที่ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก

ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน โรงเรียนควรให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามประเมินการบริการความรู้สู่ชุมชนให้มากขึ้น ชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและนำวิทยาการต่าง ๆ มาใช้เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหา และความต้องการ

ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น โรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนความร่วมมือ เพื่อพัฒนาวิชาการกับโรงเรียนอื่นให้มากขึ้น ในรูปแบบการสนับสนุนวิทยากร การสร้างเครือข่าย การแลกเปลี่ยนข้อมูล

ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น ที่จัดการศึกษา โรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ

ด้านการส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัวองค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาให้มากขึ้น โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม โดยสำรวจและศึกษาความต้องการในการรับการสนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา แล้วนำข้อมูลมาวางแผนพร้อมทั้งหามาตรการในการสนับสนุน ส่งเสริมและสร้างความรู้ความเข้าใจให้ครู

ด้านบริหารงานงบประมาณ

สุเทพ บุญประสพ (2545, หน้า 49) กล่าวว่า การบริหารงานการเงินเป็นการบริหารการเงินภายในหน่วยงานให้สามารถดำเนินไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ งานเกี่ยวกับการเงิน ได้แก่ การรับการเบิกจ่ายเงิน การจัดทำบัญชีรายรับรายจ่าย การซื้อวัสดุ อุปกรณ์ครุภัณฑ์ ตลอดจน การกำกับติดตาม นิเทศงาน และการตรวจสอบเกี่ยวกับการเงิน และงานเกี่ยวข้องกับการจัดทำงบประมาณประจำปี ซึ่งมีงานดังต่อไปนี้ การเบิกจ่ายเงิน การเบิกจ่าย เก็บรักษาเงินและนำเงินส่งคลัง การเบิกจ่ายงบประมาณบางประเภท และเกณฑ์การจัดตั้งและจัดสรรงบประมาณค่าที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง

ดิเรก วรรณเสียร (2545, หน้า 19) จากงานวิจัยเพื่อพัฒนาแบบจำลองแบบสมบูรณโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยในงานวิจัยได้ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงบประมาณ โดยสอบถามผู้บริหารจำนวน 374 คน พบว่า ผู้บริหารสามารถปฏิบัติงานได้ในระดับน้อยถึง 9 รายการ และปฏิบัติได้น้อยที่สุด 3 รายการ มีความต้องการในการพัฒนาด้านงบประมาณในระดับ มากถึง 10 รายการ คือ 1) การจัดการผลประโยชน์จากสินทรัพย์ 2) การบริหารพัสดุ 3) การ ตรวจสอบติดตามและประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ 4) การบริหารบัญชี 5) การโอนงบประมาณข้ามหมวด 6) การรายงานผลการดำเนินงานใช้จ่ายงบประมาณ 7) การจัดตั้งงบประมาณ โดยการจัดทำแผนกลยุทธ์ 8) การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา 9) การเบิกจ่ายและอนุมัติงบประมาณ 10) การบริหารการเงิน

ชูศักดิ์ น้อยทา (2547 อ้างถึงใน นวทัศน์ แนวสุข, 2548) ศึกษาความรู้ ความเข้าใจและความต้องการในการพัฒนาการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 ผลการศึกษา พบว่า 1) ผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจ แบบมุ่งเน้นผลงาน โดยเฉลี่ยค่อนข้างต่ำ และแนวโน้มของการกระจายค่อนข้างมาก 2) ผู้บริหาร มีความต้องการในการพัฒนาการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยต้องการพัฒนาด้านความรู้ความเข้าใจมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านทักษะพื้นฐานการบริหาร งบประมาณและที่น้อยที่สุด คือ ด้านศักยภาพในการบริหารงบประมาณ 3) ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหาร สถานศึกษา พบว่า เพศ วุฒิการศึกษา การอบรม และขนาดโรงเรียนที่แตกต่างกัน มีความรู้ ความเข้าใจการบริหารงานแบบมุ่งเน้นผลงานไม่ต่างกัน

ด้านบริหารงานบุคคล

บรรยงค์ โตจินดา (2542, หน้า 20-21) ความสำคัญของการบริหารงานบุคคลนั้นนับวันที่จะทวีขึ้นเรื่อย ๆ トラบใดที่เรายอมรับความจริงว่าทรัพยากรมนุษย์นั้นสำคัญยิ่งกว่าปัจจัยการผลิตอื่น ๆ แม้จะมีเครื่องจักรกลเข้ามามีบทบาทในการดำเนินธุรกิจมากขึ้นและใช้วิทยาการสูงขึ้น มีวิสัย

สามารถยืดหยุ่นเพียงใดก็ไม่ให้นำเครื่องเข้ามาแทนที่คน ไม่ใช่เข้ามาเป็นนายคนเพราะคนต้องเป็นนายเครื่องวันยังค่ำ คือ เป็นผู้สร้าง ผู้ใช้เครื่อง เช่น ผลิตเครื่องคอมพิวเตอร์ (Hardware) ผลิตโปรแกรม (Software) ตั้งให้เครื่องทำตามคำสั่งทำให้ได้งานที่ละเอียดรวดเร็วและมีข้อผิดพลาดน้อยลงหรือไม่มีเลย

นวัตน์ แนวสุข (2548) ได้ศึกษาเรื่อง “การบริหารงานบุคคลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว” ประจำปีการศึกษา 2548 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 400 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้แทนฝ่ายบริหาร 180 คน และกลุ่มผู้แทนฝ่ายชุมชน 220 คน ผลการวิจัย พบว่า ความเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง และด้านเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการสรรหา ด้านการรักษาวินัย และด้านการลาออกจากราชการ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระหว่างกลุ่มพบว่าไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานมีความคิดเห็นแตกต่าง ในขณะที่ด้านการวางแผนอัตรากำลัง และการกำหนดตำแหน่ง ด้านการสรรหา ด้านการรักษาวินัย และด้านการลาออก มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานบุคลากร คือ ควรมุ่งเน้นการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ความรู้ และจัดประชุมสัมมนาเพื่อให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการงานบุคคลของโรงเรียนให้มากขึ้น

บรรจบ ศรีประภาพงศ์ (2548) ได้ศึกษาเรื่อง “ศึกษาการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2” ประจำปีการศึกษา 2548 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 118 คน และครู 317 คน ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง ด้านการสรรหาและบรรจุแต่งตั้งและด้านเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ อยู่ในระดับมาก ด้านวินัยและการรักษาวินัยอยู่ในระดับปานกลาง และด้านออกจากราชการอยู่ในระดับน้อย เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามตำแหน่งและจำแนกตามขนาดโรงเรียน แตกต่างกัน ส่วนจำแนกตามอายุราชการไม่แตกต่างกัน

ด้านบริหารทั่วไป

อุทัย บุญประเสริฐ (2545, หน้า 59) ได้กำหนดขอบข่ายของการบริหารทั่วไปว่า ประกอบด้วยงานต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ การบริหารงานทั่วไป หมายถึง การจัดระบบการบริหารองค์การ

ระบบการบริหารงานธุรการที่ทันสมัย สะดวก ถูกต้อง รวดเร็ว การให้บริการงานอื่น ๆ ในสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานคุณภาพและการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษา ในทุกรูปแบบ โดยมุ่งให้สถานศึกษามีการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีและระบบคอมพิวเตอร์ อย่างเหมาะสม ส่งเสริมให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนในการจัดกิจกรรม

สุฤทธิ บุนนาค (2547) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี พบว่า การบริหาร โรงเรียน ทั้ง 7 ด้าน มีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก โดยมีการดำเนินการอันดับแรก ด้านบริหารทั่วไป รองลงมา ด้านงานธุรการ ด้านงานบริการ ด้านงานปกครองนักเรียน ด้านความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียน กับชุมชน ด้านวิชาการ และด้านอาคารสถานที่ ตามลำดับ

สง่า พุ่มพวง (2548) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า

1. สภาพการบริหารงานกิจการนักเรียน ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียนมีการแต่งตั้ง คณะครูรับผิดชอบดูแลกิจกรรมเป็นลายลักษณ์อักษรและแต่งตั้งคณะกรรมการนักเรียนให้มีส่วน ร่วมในการปฏิบัติงานกิจกรรมของโรงเรียน โรงเรียนส่วนใหญ่ขาดการสนับสนุนงบประมาณ ในการจัดกิจกรรมและความจริงจังในการนิเทศ กำกับ ติดตามงานที่ได้รับมอบหมาย

2. สภาพการบริหารงานกิจการนักเรียน ด้านการรักษาระเบียบวินัยของโรงเรียน มีครูที่ปรึกษาคอยควบคุมดูแลการปฏิบัติกิจกรรมหน้าเสาธงของนักเรียนเป็นอย่างดี มีการแต่งตั้ง ครู รับผิดชอบงานวินัยนักเรียนเป็นลายลักษณ์อักษร และมีคณะกรรมการทั้งครูและนักเรียนติดตาม ป้องกันดูแลความประพฤติของนักเรียนไม่ให้ประพฤติดิระเบียบวินัยของโรงเรียน ทางโรงเรียน ส่วนใหญ่ยังไม่มีการจัดทำคู่มือนักเรียนเพื่อชี้แจงเรื่องระเบียบและแนวปฏิบัติต่าง ๆ ให้นักเรียน และผู้ปกครองทราบ การจัดทำทะเบียนประวัตินักเรียน และบันทึกความผิดนักเรียน ให้เป็นปัจจุบัน และการจัดประชุมผู้ปกครองเฉพาะกลุ่มเพื่อป้องกัน และแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน ยังมีการปฏิบัติน้อย

3. สภาพการบริหารงานกิจการนักเรียน ด้านการจัดบริการแนะแนวในภาพรวม มีการกำหนดหรือแต่งตั้งครูฝ่ายแนะแนวให้ทราบบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน มีการร่วมมือแก้ไข พฤติกรรมของนักเรียนร่วมกันระหว่างฝ่ายปกครองของ โรงเรียน ครูที่ปรึกษา และผู้ปกครองนักเรียน สภาพห้องแนะแนวโรงเรียนส่วนใหญ่ยังขาดการจัดบรรยากาศ เพื่อให้เอื้อต่อการให้คำปรึกษา ของนักเรียน อีกทั้งขาดการวิเคราะห์และติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษา เพื่อนำผลมาพัฒนากระบวนการ เรียนการสอนในโรงเรียน รวมถึงการนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงและพัฒนางานบริการ แนะแนว

4. สภาพการบริหารงานกิจการนักเรียน ด้านการจัดบริการอาหารกลางวัน มีการบริหารงบประมาณ อาหารกลางวัน เป็นไปด้วยความโปร่งใส ถูกต้อง ชัดเจน มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ และแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบงานบริการอาหารกลางวัน เป็นลายลักษณ์อักษร แต่ยังไม่ค่อยเปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการเลือกรายการอาหาร

5. สภาพการบริหารงานกิจการนักเรียน ด้านการจัดบริการสุขภาพและอนามัย มีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบงานบริการสุขภาพอนามัยเป็นลายลักษณ์อักษร มีการจัดทำ บัตรบันทึกสุขภาพนักเรียน (สศ.3) โรงเรียนส่วนใหญ่จัดกิจกรรมควบคุม และป้องกัน ไข้เลือดออก ภายในโรงเรียน และการตรวจสุขภาพนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

ชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

สมสมัย เฟื่องงาม (2547) ได้กล่าวว่า การให้ความร่วมมือระหว่างชุมชนและโรงเรียน มีผู้เกี่ยวข้องที่ต้องปฏิรูปการศึกษา ดังนี้

ผู้บริหารโรงเรียน

1. สนับสนุนให้มีการทำหลักสูตรและการเตรียมการสอนที่ดี มีครูคนใดนำไปสอน นักเรียนควรได้รับความรู้และทักษะไม่แตกต่างกัน
2. มีการกำหนดเป้าหมายการเรียนการสอนและความใฝ่ฝันของนักเรียนไว้สูง มีการประเมินผล และนำผลการประเมินมาปรับปรุงการเรียนการสอน และการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ
3. สนับสนุนผู้ปกครอง หน่วยงานของรัฐ หน่วยงานเอกชน และชุมชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน
4. จัดการสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอน เป็นสังคมผู้เรียนรู้ มีความเอื้ออาทรและปราศจากสิ่งที่เป็นพิษเป็นภัยทั้งหลายทั้งปวง
5. ครูร่วมมือกันทำงานอย่างนักวิชาชีพ ทำงานเป็นทีม เรียนรู้จากกันและกัน ร่วมมือสร้างองค์ความรู้ วิธีการสอน และสื่อใหม่ ๆ มาใช้ในโรงเรียน
6. ครูใช้ยุทธวิธีการสอนที่หลากหลาย ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เน้นการสอนที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ครูสอนทั้งวิชาการ ทักษะ และค่านิยมที่พึงประสงค์
7. ครูจัดการห้องเรียนได้ดีมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียน นักเรียนรู้ได้จากครู จากเพื่อน จากเอกสาร และสื่อต่าง ๆ สามารถเรียนรู้และมีโอกาสนำความรู้ไปปฏิบัติด้วยตนเอง ขณะเดียวกัน ครูก็มีโอกาสได้รับรู้ข้อมูลต่าง ๆ จากนักเรียนด้วย

8. ครูทำการสอนเป็นขั้นตอน เรียงลำดับตามความยากง่ายและก่อนหลังของเนื้อหา และทักษะที่สอนมุ่งสู่การปฏิบัติ การค้นคว้า การสร้างองค์ความรู้ และการนำความรู้ไปเผยแพร่ นักเรียนและผู้ปกครอง

9. ผู้ปกครองเข้าใจบทบาทในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนตามที่ได้ปรึกษาหารือกับครูผู้สนับสนุน และช่วยเหลือในสิ่งที่เอื้อต่อการเรียนของนักเรียนที่บ้านในชุมชน และแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต

10. นักเรียนต้องเรียนรู้ทั้งเนื้อหาสาระ ทักษะ และวิธีการเรียนรู้ พร้อมทั้งพัฒนานิสัยใฝ่เรียนและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

11. นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนมองเห็นความเกี่ยวพันระหว่างสิ่งที่เรียน และชีวิตอนาคตที่มุ่งหวัง

12. นักเรียนและผู้ปกครองร่วมมือกับครูและคณะกรรมการสถานศึกษาในการสร้างโรงเรียนให้เป็นสถานศึกษาที่มีความเอื้ออาทร มีความรับผิดชอบ เป็นชุมชนต่อการเรียนรู้ และการช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน

พิทยาภรณ์ มานะจตุติ (2549) ได้กล่าวถึงแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษาไว้ดังนี้

1. การให้ชุมชนเข้ามาเยี่ยมชมโรงเรียน โดยทางโรงเรียนทำหนังสือเชิญชวนและแนบตารางแสดงวัน เวลาในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของเด็กแต่ละชั้นเรียน หรือแสดงตารางเวลาว่างของครูหรือผู้บริหารไว้ด้วย เพื่อการพบปะสนทนา สร้างความรู้ความเข้าใจในกิจกรรมของโรงเรียน ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

2. การร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา บทบาทของคณะกรรมการนั้นมีบทบาทในการร่วมตัดสินใจ กำหนดนโยบายให้ความคิดเห็นชอบการตัดสินใจสำคัญของสถานศึกษา และกำกับให้ผู้บริหารปฏิบัติตามนโยบาย หลักเกณฑ์หรือระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ของสถานศึกษา แต่ผู้บริหารมีหน้าที่บริหารและรับผิดชอบตัดสินใจดำเนินงานของตน หรืออาจร่วมกันจัดตั้งสมาคมครู ผู้ปกครอง หรือชมรมผู้ปกครอง ทำหน้าที่ฝ่ายสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา

3. การร่วมกิจกรรมของสถานศึกษา เป็นการเชิญชวนให้ชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางสถานศึกษาจัดขึ้น เช่น กีฬาสี งานวันพ่อ วันแม่ กิจกรรมวันขึ้นปีใหม่ งานประจำปี กิจกรรมวันปิดภาคเรียน พิธีมอบประกาศนียบัตร งานวันเกิดของโรงเรียน เป็นต้น ลักษณะของการมีส่วนร่วมขึ้นอยู่กับรูปแบบการจัดงาน หรือจำหน่ายและการอาหาร เป็นต้น

4. การร่วมดำเนินงานสถานศึกษา กิจการของสถานศึกษาครอบคลุมงานบริการ 6 งาน ซึ่งชุมชนอาจเข้าร่วมดำเนินงานด้วยความถนัด หรือตามโอกาสที่เหมาะสม เช่น เป็นอาสาสมัคร

ผู้ช่วยครู งานการเงินและงบประมาณ งานธุรการ งานสุขภาพอนามัย งานสวัสดิภาพ และความปลอดภัย

5. การร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ และจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ชุมชนอาจเข้ามาร่วม สนับสนุน กิจกรรมการเรียนรู้ของเด็ก โดยมอบวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติให้ เช่น เครื่องมือทดลอง อุปกรณ์ทดลองจากธรรมชาติ พืช ผัก ผลไม้ วัสดุดิบจากงานหัตถกรรมของชุมชน ดอกเสี้ยวไม้จากการแกะสลัก เศษผ้าจากศูนย์ถักทอ ดินสำหรับงานปั้นประเภทเซรามิก เป็นต้น นอกจากนี้สนับสนุน วัสดุดิบแล้ว อาจหมายรวมถึงการสนับสนุนครูจากชุมชน เพื่อทำการฝึกสอนถ่ายทอดงานภูมิปัญญา ให้แก่เด็ก ในลักษณะกิจกรรมเสริมหลักสูตร กรณีที่โรงเรียนจัดกิจกรรมพิเศษ เช่น ทักษะศึกษา แหล่งเรียนรู้ ในและนอกชุมชน หรือจัดแสดงดนตรี เชิดหุ่นสังฆะร ชุมชนอาจเข้ามาเป็นอาสาสมัคร ช่วยดูแลเด็กหรืออำนวยความสะดวกด้านสถานที่ ให้การต้อนรับดูแลวิทยากร บริการเครื่องดื่ม หรือร่วมแสดงตามความประสงค์

การสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชน เป็นการดำเนินกิจกรรม โครงการของสถานศึกษา และหน่วยงาน ตลอดจนบุคคลในชุมชนมีส่วนร่วมสัมพันธ์ภาพและสืบสานความสัมพันธ์ต่อกันอย่างต่อเนื่อง ด้วยดี การสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชน มีประโยชน์ดังนี้

1. สร้างเจตคติที่ดีของชุมชนต่อสถานศึกษา
2. ชุมชนยอมรับในคุณค่าของตนต่อการสนับสนุนการจัดการศึกษา
3. ชุมชนมีความรู้ที่ถูกต้องในการร่วมมือกับสถานศึกษาเพื่อพัฒนาเด็ก
4. ชุมชนเข้าใจหลักการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน เข้าใจธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็ก และส่งเสริมได้อย่างถูกต้อง
5. ชุมชนได้รู้จักและทำความเข้าใจกับสื่อการเรียนรู้และช่วยพัฒนาเด็กได้

กระทรวงศึกษาธิการ (2550) หลักการสำคัญของการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ หลักการนี้จะต้องอยู่ในสำนึกของทุกคนที่จัดการศึกษาต้องถือเป็นภาระหน้าที่ของตน นับตั้งแต่ผู้กำหนดนโยบายในระดับรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ ผู้บริหารจัดการศึกษาระดับเขตพื้นที่ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานศึกษาเอกชน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารศึกษา ครู ศึกษานิเทศก์ และบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนพ่อแม่ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน ต้องคิดและกระทำการต่าง ๆ ที่ให้ความสำคัญและเพื่อให้เกิดคุณประโยชน์แก่ผู้เรียนผู้ปกครองนักเรียน และชุมชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในสถานะต่าง ๆ ที่สำคัญ ดังนี้

1. บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่กำหนดนโยบาย และแผนพัฒนาของสถานศึกษาให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น กำกับและ ติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการ ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพและได้มาตรฐาน ส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิ เด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงาน บุคคล และด้านการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ เสริมสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษา เป็นแหล่งวิทยาการของชุมชนและมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น ให้ความเห็นชอบ รายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษาก่อนเสนอต่อสาธารณชน แต่งตั้งที่ปรึกษาหรือ คณะอนุกรรมการเพื่อการดำเนินงานตามระเบียบตามที่เห็นสมควร และปฏิบัติการอื่นตามที่ได้รับ การมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษา

2. บทบาทหน้าที่ของผู้ปกครองตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่กำหนด แผนการเรียนรู้ของนักเรียนร่วมกับครู และนักเรียน ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนเต็มตามศักยภาพ จัดบรรยากาศในบ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้ อบรมเลี้ยงดูเอาใจใส่ ให้ความรักความอบอุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน สนับสนุน ทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามความเหมาะสมและจำเป็น ร่วมมือกับครูและผู้เกี่ยวข้องเพื่อประสานงาน ป้องกันและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้เรียน ปฏิบัติตนให้เป็นบุคคล แห่งการเรียนรู้ มีความรู้คู่คุณธรรมเป็นแบบอย่างที่ดี นำไปสู่การพัฒนาให้เป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และในการประเมินผลการจัดการศึกษาของ สถานศึกษา จัดให้บุตรธิดาหรือบุคคลที่อยู่ในความดูแลได้รับการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี

3. บทบาทหน้าที่ของประชาชนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมกำหนด สาระหลักสูตรและแผนพัฒนาการศึกษาหรือรัฐธรรมนูญของสถานศึกษา สนับสนุนกิจกรรมของ สถานศึกษา ในด้านการจัดการเรียนรู้และทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อการศึกษาตามความเหมาะสมและ จำเป็นต้องมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน มีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัด การศึกษาของสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาเป็นสถานศึกษาของชุมชนอย่างแท้จริง

4. บทบาทหน้าที่ของชุมชนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาหรือรัฐธรรมนูญของสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการกำหนดสาระตามหลักสูตรของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความต้องการของสังคมและชุมชน เป็นเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์จากสถานการณ์จริง ให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เสนอแนะแนวทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

ฉลาด จันทรมบัติ (2553) ได้กล่าวว่า การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม สถานศึกษาจะต้องจัดโครงสร้างการบริหารเน้นการทำงานเป็นทีม โดยจัดให้มีองค์คณะบุคคลทำหน้าที่บริหารและจัดการทุนทางสังคม พร้อมทั้งกำหนดผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของชุมชนมาใช้อย่างเหมาะสม มีการกำหนดหน้าที่ชัดเจนในการมีส่วนร่วมของชุมชนประกอบด้วยคณะบุคคล (ทีม) จำนวน 3 คณะ ได้แก่ คณะผู้บริหารในสถานศึกษา (ทีมนำ) ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษา และประธานคณะกรรมการสถานศึกษา คณะหัวหน้างานในสถานศึกษา (ทีมประสาน) ประกอบด้วย หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และหัวหน้าระดับของสถานศึกษาและคณะครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา (ทีมงาน) ประกอบด้วย ครูที่ทำหน้าที่สอนในกลุ่มสาระต่าง ๆ สามารถดำเนินการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการจัดสภาพและบรรยากาศภายในสถานศึกษา ให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดนโยบายและวางแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา จัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครองและชุมชนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความสามัคคีและจิตอาสาสนับสนุนแหล่งความรู้และสารสนเทศเกี่ยวกับทุนทางสังคมที่มีในชุมชนให้กับบุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง เปิดโอกาสให้องค์กรหรือหน่วยงานอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาหลักสูตรและส่งเสริมการเรียนรู้ในสถานศึกษา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ที่เป็นวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นในรูปแบบของสาระเพิ่มเติมทุกระดับผลิตและพัฒนาสื่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยบูรณาการวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น สนับสนุนให้ครูสร้างหลักสูตรท้องถิ่นที่เป็นของสถานศึกษา โดยประยุกต์ใช้ประโยชน์จากวิทยากร ภูมิปัญญาและแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้สารสนเทศในสถานศึกษาเพื่อให้บริการแก่ผู้สนใจ ชุมชนและหน่วยงานอื่นขยายผล เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ การดำเนินการของสถานศึกษาให้ชุมชนและหน่วยงานอื่นได้ทราบอย่างสม่ำเสมอ

จากชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่กล่าวมา อาจสรุปการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาได้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา คือ การเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสถานศึกษา หน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชนในเขตพื้นที่

โรงเรียน ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ แสดงความคิดเห็น ร่วมจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้น และยอมรับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่าย เพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุง ให้ดียิ่งขึ้นไป

องค์ประกอบในการจัดการศึกษา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มีเจตนารมณ์ที่จะให้การศึกษา เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคน คู่มครองสิทธิสร้างความสะดวก และให้โอกาสคนทุกคน ได้รับการศึกษาเพิ่มมากขึ้น จึงกำหนดว่าบุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปีโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย จัดการศึกษาอบรมของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วม ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชนในการบริหารจัดการศึกษามากขึ้น การกำหนดนโยบาย การจัดการศึกษาของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องรับฟังความเห็นของเอกชนและ ประชาชน และที่สำคัญ คือ ให้การศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐาน การบริหารการศึกษา อย่างมีอิสระอยู่ภายใต้การกำกับติดตาม การประเมินผลและมาตรฐานจากรัฐ พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวดที่ 5 มาตรา 39 และมาตรา 40 ที่มุ่งกระจายอำนาจการบริหาร การจัดการศึกษาไปยังสถานศึกษาให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครูผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นผู้แทนศิษย์เก่า ของสถานศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุน กิจการของสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542, หน้า 21-22) กระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตระหนัก และเล็งเห็น ความสำคัญของการพัฒนาและการจัดการศึกษาตามกรอบพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงได้มีการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 10 (2550-2554) โดยมีการกำหนดแนวทาง เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่เปิดโอกาสให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรเอกชน สถาบัน ศาสนา และสถาบันอื่น ๆ ได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเสมอภาค การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐที่จ้องการกระจาย อำนาจการจัด การศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ครอบครัว พ่อแม่ ผู้ปกครองและ ชุมชน การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานจึงน่าจะเป็นรูปแบบ วิธีการที่มี แนวทางตรงเจตนารมณ์ของแผนพัฒนาการศึกษาชาติฉบับปัจจุบัน คือ ส่งเสริมให้สถานศึกษา มีอิสระทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป โดยมีส่วนร่วม กับ ชุมชน ในการพัฒนาการศึกษาอย่างยั่งยืน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโดยใช้ชุมชน

เป็นฐาน สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นการสร้างบทบาทภาระหน้าที่ใหม่ให้กับชุมชน โดยมีหลักแนวคิดในการดำเนินการ ดังนี้

1. ชุมชนมีส่วนร่วมกับโรงเรียนในการพัฒนาและบริหารหลักสูตรสถานศึกษา
2. ใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครูผู้ปกครอง และชุมชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในรูปแบบของคณะกรรมการ เช่น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองประจำคณะสี คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองประจำหมู่บ้าน
3. การจัดการศึกษาต้องตอบสนองและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมากที่สุด

4. โรงเรียนต้องจัดการศึกษาในระบบ พัฒนาผู้เรียนให้มีความรับผิดชอบต่อเศรษฐกิจ สังคม การเมือง สิ่งแวดล้อม มีการบริการแก่ชุมชน ตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

โรงเรียนมีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นคณะกรรมการที่ได้มาโดยการสรรหาที่ชุมชนมีบทบาทหลักมากที่สุด การจัดการศึกษาจะประสบความสำเร็จหรือถูกขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่อง หรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งถือว่าทั้งสองฝ่ายมีบทบาทภาระหน้าที่ที่สำคัญยิ่ง หากสามารถพัฒนาอย่างยั่งยืนแล้ว การศึกษาของชุมชนท้องถิ่น จะเกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของชุมชนนั้น ๆ ให้มีศักยภาพ มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลต่อไป

การมีส่วนร่วมในการศึกษากับการบริหารและการจัดการศึกษา ถ้าจะพิจารณาถึงเรื่องของ การมีส่วนร่วม จะเห็นว่ามีหลายลักษณะ หลายรูปแบบ วิธีการ บางคนเพียงบริจาคเงินช่วยเหลือโรงเรียน ให้คำปรึกษาแก่โรงเรียน หรือแม้แต่ช่วยประชาสัมพันธ์ กิจกรรมของโรงเรียน เหล่านี้ ก็ถือว่ามีส่วนร่วม แต่จะมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษาด้วยหรือไม่ นั่นก็ต้องพิจารณาเป็นเรื่อง ๆ ไป ซึ่งการมีส่วนร่วมในการศึกษากับการมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการ มีข้อสังเกต ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการศึกษา เช่น การบริจาคเงินช่วยเหลือ การร่วมแรงร่วมใจช่วยโรงเรียน การเข้าประชุม การบริจาคที่ดินสร้างโรงเรียน การซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น ในลักษณะนี้ไม่ถือเป็นเรื่องของการบริหาร เพราะว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเท่านั้น
2. การมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษาในหลักการบริหาร จะมีกระบวนการและขอบเขตที่แน่นอน เช่น มีการใช้ทรัพยากร ใช้เทคนิคในกระบวนการบริหาร ดังนั้น จึงต้องพิจารณาว่ากิจกรรมของผู้เข้าร่วมมีลักษณะใดและเข้าข่ายของการบริหารจัดการหรือไม่ ในกรณีนี้ บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาที่กำหนดขึ้นใหม่นั้น จะเข้าลักษณะของการร่วมบริหาร

กิจการของสถานศึกษา เพราะมีการวางแผน การประชุม การแสดงความคิดเห็น การประสานงาน การรายงานและติดตามผล เป็นต้น

การศึกษาในสถานศึกษาตามที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษา กำหนดโดยมีบทบาทในงานของสถานศึกษา 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ

ในการบริหารงานวิชาการจะต้องมีหลักการและวิธีการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหาร ดังนั้น ในหลักการเบื้องต้นของการบริหาร จึงต้องมีข้อความชัดเจนในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1.1 ยึดหลักให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามกรอบหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน และสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและสังคมอย่างแท้จริง โดยมีครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วม

1.2 มุ่งส่งเสริมสถานศึกษาให้จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด

1.3 มุ่งส่งเสริมให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นเครือข่ายและแหล่งการเรียนรู้

1.4 มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน โดยจัดให้มีดัชนีชี้วัดคุณภาพการจัดการหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ และสามารถตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาได้ทุกช่วงชั้น ทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา

1.5 มุ่งส่งเสริมให้มีการร่วมมือเป็นเครือข่าย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษา งานวิชาการเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาและเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา ที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญ และงานบริหารงานให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และสนับสนุนให้ครูสามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล ซึ่งจะเป็ปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ด้านการบริหารงบประมาณ

2.1 การจัดทำและเสนอของบประมาณ

2.1.1 การวิเคราะห์และพัฒนานโยบายทางการศึกษา

2.1.2 การจัดทำแผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนาการศึกษา

2.1.3 การวิเคราะห์ความเหมาะสมการเสนอของบประมาณ

- 2.2 การจัดสรรงบประมาณ
  - 2.2.1 การจัดสรรงบประมาณในสถานศึกษา
  - 2.2.2 การเบิกจ่ายและการอนุมัติงบประมาณ
  - 2.2.3 การโอนเงินงบประมาณ
- 2.3 การตรวจสอบติดตามประเมินผลและรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
  - 2.3.1 การตรวจสอบติดตามการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
  - 2.3.2 การประเมินผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
- 2.4 การบริหารการเงิน
  - 2.4.1 การเบิกเงินจากคลัง
  - 2.4.2 การรับเงิน
  - 2.4.3 การเก็บรักษาเงิน
  - 2.4.4 การจ่ายเงิน
  - 2.4.5 การนำส่งเงิน
  - 2.4.6 การกักเงินไว้เบิกเหลือมปี
- 2.5 การบริหารบัญชี
  - 2.5.1 การจัดทำบัญชีการเงิน
  - 2.5.2 การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน
  - 2.5.3 การจัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชีทะเบียนและรายงาน
- 2.6 การบริหารพัสดุและสินทรัพย์
  - 2.6.1 การจัดทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ของสถานศึกษา
  - 2.6.2 การจัดหาพัสดุ
  - 2.6.3 การกำหนดแบบรูปรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะและจัดซื้อจัดจ้าง
  - 2.6.4 การควบคุมดูแลบำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ
- 2.7 การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ
- 2.8 การดำเนินงานธุรการ
- 2.9 การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
- 2.10 งานเทคโนโลยีสารสนเทศ
- 2.11 กองทุนสวัสดิการ
- 2.12 การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน

ในการบริหารงานงบประมาณและการเงินนั้น สถานศึกษาสามารถกำหนดความต้องการงบประมาณของตนเอง มีอิสระในการจัดการทรัพย์สิน รวมทั้งการจัดหารายได้ให้เพิ่มมากขึ้นโดยมุ่งเน้นให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการและช่วยระดมทรัพยากรและการลงทุนต่าง ๆ โดยมีระบบตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผล การใช้ทรัพยากรเพื่อความโปร่งใส ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการดำเนินการ

3. การบริหารงานบุคคล

การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาเป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา บุคลากรทางการศึกษาควรได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติให้มีความก้าวหน้าในวิชาชีพ ขอบข่ายภารกิจการบริหารบุคคล ประกอบด้วย

- 3.1 การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง
- 3.2 การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
- 3.3 การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ
- 3.4 วินัยและการรักษาวินัย
- 3.5 การออกจากราชการ

บุคคลเป็นทรัพยากรที่สำคัญในการบริหารจัดการทุกระดับที่จะทำให้องค์กรสู่ความสำเร็จเจริญก้าวหน้า และบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนั้น จึงต้องส่งเสริมให้บุคคลได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

4. การบริหารทั่วไป

การบริหารทั่วไปเป็นงานเกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กร ให้การบริหารอื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ขอบข่ายภารกิจ การบริหารทั่วไป ประกอบด้วย

- 4.1 การดำเนินงานธุรการ
- 4.2 งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 4.3 การพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
- 4.4 การประสานและพัฒนาเครือข่ายองค์กร
- 4.5 การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร

- 4.6 งานเทคโนโลยีสารสนเทศ
- 4.7 การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป
- 4.8 การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
- 4.9 การทำสำมะโนผู้เรียน
- 4.10 การรับนักเรียน
- 4.11 การส่งเสริมประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ ตามอัธยาศัย
- 4.12 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
- 4.13 การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน
- 4.14 งานประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
- 4.15 การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
- 4.16 งานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น
- 4.17 การจัดระบบการควบคุมภายในองค์กร
- 4.18 งานบริการสาธารณะ
- 4.19 งานที่ไม่ระบุไว้ในงานอื่น

การบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการกระจายอำนาจของการศึกษา ตามมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 โดยทั่วไปการบริหาร จะเป็นกิจกรรมสนับสนุนการดำเนินงานของ โรงเรียนที่เกี่ยวกับงานวิชาการ งานบุคคล งานงบประมาณ ให้เกิดความคล่องตัวสามารถดำเนินงานไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

สถานภาพ

ตัวแทนคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นคณะบุคคลซึ่งมีความสำคัญที่จะทำหน้าที่ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษาในฐานะที่เป็นองค์กรอย่างเป็นทางการที่มี ส่วนร่วมกับชุมชนในการจัดการศึกษาร่วมกับสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ตัวแทนของประชาชนผู้มีส่วนร่วมในเขตชุมชนในการจัดการศึกษาของ โรงเรียนหรือสถานศึกษา ที่ตั้งอยู่ในชุมชน เป็นผู้ได้รับการแต่งตั้งจากผู้บังคับบัญชาเหนือสถานศึกษาขึ้นไประดับหนึ่ง ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2546, หน้า 4) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

เป็นคณะบุคคลที่มีความตั้งใจเสียสละ อุทิศตนเพื่อเข้ามีส่วนร่วมพัฒนาการศึกษา ตามระเบียบบริหารกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ไว้ 3 ลักษณะ ดังนี้

1. อำนาจหน้าที่ในการกำกับ หมายถึง การกำกับให้สถานศึกษาดำเนินการด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ให้สอดคล้องกับกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศคำสั่ง และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

2. อำนาจในการส่งเสริมและสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งบริการงานอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ สามารถให้บริการการศึกษาแก่เยาวชน และประชาชน ได้อย่างกว้างขวางและทั่วถึง และจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับศรัทธา เชื่อถือของประชาชน ชุมชน และท้องถิ่น

3. ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนดให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ความหมาย ขอบข่าย และความสำคัญของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ตัวแทนของประชาชนผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุ และผู้บริหารทำหน้าที่เป็นกรรมการและเลขานุการ คณะบุคคลดังกล่าวทำงานร่วมกับสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีความเข้มแข็ง สามารถบริหารจัดการศึกษาด้วยตนเองได้ตามกรอบที่กฎหมายกำหนด ดังนั้น ความหลากหลายของบุคคลที่เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการฯ ที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ ของบุคคลที่ได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2546, หน้า 10)

ดังนั้น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นองค์คณะบุคคลในการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม จึงต้องอาศัยผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในสาขาหลากหลาย และเข้าใจการศึกษา มีความมุ่งมั่น มีเวลาที่จะอุทิศแรงกายแรงใจ พัฒนาการศึกษาของชุมชนให้มีคุณภาพ และได้มาตรฐานตามที่ชุมชน สังคม และประเทศชาติต้องการ ซึ่งจะส่งผลให้ชุมชน สังคมเข้มแข็ง และประเทศชาติก้าวหน้า (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556, หน้า 15)

การกำหนดจำนวนกรรมการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

“สถานศึกษาขนาดเล็ก” หมายความว่า สถานศึกษาที่มีนักเรียน ไม่เกินร้อยยี่สิบคน

“สถานศึกษาขนาดกลาง” หมายความว่า สถานศึกษาที่มีนักเรียน ไม่เกินสามร้อยคน

“สถานศึกษาขนาดใหญ่” หมายความว่า สถานศึกษาที่มีนักเรียน เกินสามร้อยคนขึ้นไป
 ในสถานศึกษาขนาดเล็ก ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 9 คน
 และสถานศึกษาขนาดกลาง ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 12 คน สถานศึกษา
 ขนาดใหญ่ ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 คน ประกอบด้วย

1. ประธานกรรมการ
2. กรรมการที่เป็นผู้แทนผู้ปกครอง จำนวน 1 คน
3. กรรมการที่เป็นตัวแทนครู จำนวน 1 คน
4. กรรมการที่เป็นตัวแทนขององค์กรชุมชน จำนวน 1 คน
5. กรรมการที่เป็นตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 1 คน
6. กรรมการที่เป็นผู้แทนศิษย์เก่า จำนวน 1 คน
7. กรรมการที่เป็นตัวแทน พระภิกษุสงฆ์ และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาในพื้นที่ จำนวน
 1 รูปหรือ 1 คน สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก และจำนวน 2 รูปหรือ 2 คนสำหรับสถานศึกษา
 ขนาดกลางและขนาดใหญ่
8. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 1 คน สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก และจำนวน 6 คน
 สำหรับสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่
9. ผู้อำนวยการ เป็นคณะกรรมการและเลขานุการ

สรุปได้ว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ คณะบุคคลซึ่งเป็นตัวแทนของ
 ประชาชนที่ทำงานร่วมกับสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครองผู้แทนครู ผู้แทนองค์กร
 ชุมชน ผู้แทนองค์กรส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุ ผู้แทนคุณวุฒิและ
 ผู้บริหารสถานศึกษาทำหน้าที่เป็นกรรมการและเลขานุการ เป็นงานที่ทางโรงเรียนต้องดำเนินการ
 ตั้งแต่การสรรหา การเสนอแต่งตั้งการเสริมความรู้ บทบาทหน้าที่การจัดประชุมและดูแลให้ปฏิบัติ
 ตามระเบียบดังกล่าว เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพการพัฒนาตามที่ต้องการ หน้าที่หลัก คือ การกำกับ
 ดูแล สนับสนุน และส่งเสริมให้สถานศึกษาบริหารงานให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวง
 ศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ตลอดจนเป็นไปตามความต้องการของชุมชน

ตัวแทนผู้ปกครอง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544, หน้า 1) ได้กล่าวถึงจุดเริ่มต้นของ
 การเรียนรู้ที่สำคัญ คือ บ้านหรือครอบครัว ครอบครัวเป็นสถาบันแห่งแรกที่ทำให้การศึกษาแก่บุคคล
 และเป็นปัจจัยสำคัญในสังคมที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ เป็นแหล่งที่ช่วยปลูกฝังพฤติกรรมแบบแผน
 การดำเนินชีวิต และเป็นแหล่งที่บุคคลสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต พ่อแม่ผู้ปกครอง

จึงมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างการเรียนรู้ทั้งที่บ้าน โรงเรียน และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ การรวมตัวของพ่อแม่ ผู้ปกครอง เป็นเครือข่ายเพื่อร่วมปฏิรูปการเรียนรู้ จะช่วยขับเคลื่อนการปฏิรูปการเรียนรู้ได้ประสบความสำเร็จ

อภิชัย กุลชา (2536 อ้างถึงใน พงศ์เทพ ทับทิม, 2552) ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียน การสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดสมุทรปราการ ปรากฏว่าความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน ยังอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น แม้ยังไม่อยู่ในระดับที่น่าเป็นห่วง แต่ผู้บริหาร โรงเรียนและผู้บริหารระดับจังหวัดที่มีส่วนรับผิดชอบโรงเรียนมัธยมศึกษา ควรจะต้องพยายามพัฒนาการเรียนการสอนให้ผู้ปกครองมีความพึงพอใจมากขึ้น ย่อมจะให้ความร่วมมือกับ โรงเรียนและยอมเกิดประโยชน์ต่อนักเรียนมากขึ้น ซึ่งผู้บริหารควรทุ่มเทให้กับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองให้มาก ผลของการสร้างความสัมพันธ์จะส่งผลต่อการเรียนการสอนของนักเรียน ความเจริญงอกงามของโรงเรียนด้วย อีกด้านหนึ่งที่ควรเร่งพัฒนาคืองานอาคารสถานที่และสุขลักษณะของสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ส่วนในการบริหารหลักสูตรนั้น ผู้ปกครองมีแนวโน้มที่ต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรวิชาชีพด้วย ดังนั้น ผู้บริหารจึงต้องปรึกษาหารือ หรือจัดคณะทำงานของผู้ปกครองเข้ามามีส่วนช่วยเหลือโรงเรียนเกี่ยวกับหลักสูตร วิธีการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน และการบริหารโรงเรียนด้วย ควรพิจารณาค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมควบคู่ไปด้วย การวิเคราะห์กิจกรรมที่เป็นประโยชน์และเป็นผลดีต่อนักเรียนด้วยการจัดหาเงินกองทุนส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน และผู้บริหารโรงเรียนควรสนับสนุนให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ควรมีการชักชวนและหมั่นทบทวนทุกครั้งที่มีการประชุมผู้ปกครองว่าผู้ปกครองมีหน้าที่จะต้องให้ความร่วมมือและช่วยเหลือโรงเรียน

ไพฑูริย์ สิริสุนทร (2543, หน้า 23-24) ได้กล่าวว่า บทบาทของผู้ปกครองในเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของเด็กในโรงเรียนนั้น สามารถทำได้ 2 รูปแบบแบบแรก คือ การเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมในโรงเรียน แบบที่สอง คือ การเข้าร่วมในการบริหารและการกำหนดแนวทางของโรงเรียน

สรุปได้ว่า ผู้ปกครองมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน ผู้ปกครองจึงควรที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้มากขึ้นกว่าปัจจุบัน ผู้วิจัยจึงนำตัวแทนผู้ปกครองเพื่อมาเป็นส่วนหนึ่งในการวิจัยในครั้งนี้

เพศ

เพศ เป็นตัวแปรหนึ่งที่ใช้ในการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยงานวิจัยของ บุญเพ็ญ

กฤษณะนาม (2550) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนหนองบัว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 2 พบว่า เพศชายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากกว่าเพศหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 เช่นเดียวกับงานวิจัยของ นภคล นามวงษา (2551) ได้ศึกษาความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารงานแนะแนวโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารังสิตระแหง จำแนกตามเพศ พบว่า ด้านการรับผลประโยชน์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ ทิพย์ภาภรณ์ มาศจันทร์ (2553, หน้า 53) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของครูในอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของครูในอำเภอสอยดาว โดยจำแนกตามเพศ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จำแนกตามเพศ เพศที่แตกต่างกันส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำผลมาใช้ในการวิจัย การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ปราโมทย์ กิ่งแก้ว (2544, หน้า 102) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบบทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดภูเก็ต พบว่า ผู้แทนครูมีบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาสูงกว่าผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทน ชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สรุปได้ว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นผู้แทนครูเป็นบุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาโดยตรง จึงมีพื้นฐานความรู้และประสบการณ์ในด้านการเป็นคณะกรรมการบริหารองค์กร และมีโอกาสได้ร่วมในการบริหารการศึกษาอยู่แล้วโดยตรง จึงทำให้ผู้แทนครูมีบทบาทมากกว่าผู้แทนชุมชน

มนตรี แก้ววิจิตร (2545) ได้ศึกษาการเข้าไปมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า การเข้าไปมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ตามภาระงานบริหาร โรงเรียนระดับประถมศึกษา ทั้ง 6 ด้าน ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานธุรการ การเงิน และพัสดุ และด้านการบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านบริหารงานกิจการนักเรียน และด้านการบริหารงานอาคารสถานที่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ศาสตราจารย์ ชิน โฉม (2545) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตนิเทศที่ 4 สังกัดสำนักงาน

การประถมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านตามหน้าที่ทั้ง 12 ด้าน พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก 5 ด้าน เรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อย ได้แก่ ด้านเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยากรของชุมชนและมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น ด้านส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงมีคุณภาพและได้มาตรฐาน ด้านให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาและด้านแต่งตั้งที่ปรึกษาหรือคณะกรรมการเพื่อการดำเนินงานตามระเบียบนี้ ตามที่เห็นสมควร ที่เหลือ 7 ด้าน มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบกับสถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ กลุ่มผู้บริหาร โรงเรียนและผู้แทนข้าราชการครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าโรงเรียนและกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มณฑิยา ทุมพันธ์ (2546) ศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่ใช้การบ้านแบบมีส่วนร่วม พบว่า ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่ใช้การบ้านแบบมีส่วนร่วมมีระดับการปฏิบัติในบทบาทการมีส่วนร่วม หลังการทดลอง อยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามข้อมูลพื้นฐานพบว่า ไม่แตกต่างกัน ในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้การบ้านแบบมีส่วนร่วม พบว่า ผู้ปกครองเห็นว่ามิใช่ประโยชน์และมีความเหมาะสมอย่างยิ่งในการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนของเด็กปฐมวัย

บพิตร ออมไทสง (2546) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า เมื่อเปรียบเทียบความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีเพศต่างกัน มีการคาดหวังการเข้ามามีส่วนร่วมด้านวิชาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภูรินทร์ นิยมมา (2550) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่า

1. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านวิชาการและด้านการบริหารทั่วไปอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการบริหารงานบุคคลและด้านงบประมาณ อยู่ในระดับปานกลาง

2. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกตามสถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

3. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกตามสถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อานนท์ นามเพ็ง (2553, หน้า 166-167) ทำการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำแนกตามสถานภาพและขนาดโรงเรียน ผลการวิจัย พบว่า 1) การมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำแนกตามสถานภาพและขนาดโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมและรายด้านทุกด้าน พบว่าผู้บริหาร ครู प्रधान คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้แทนผู้ปกครอง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่าโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุวิทย์ สุวรรณมณี (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า ความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการบริหารงานบุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านวิชาการ และเมื่อเปรียบเทียบความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามสถานภาพในรูปผู้แทนกลุ่มต่าง ๆ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เปรียบเทียบความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามสถานที่ตั้ง พบว่า โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชลธิชา หังเสวก (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ศึกษาความต้องการของผู้ปกครองต่อการบริหารงานของโรงเรียนเทศบาลบ้านย่านยาว สังกัดเทศบาลเมืองตะกั่วป่า จังหวัดพังงา พบว่า ความต้องการของผู้ปกครองต่อการบริหารงานของโรงเรียน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากหาน้อย ได้แก่ ความต้องการด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานงบประมาณ การเงินและการบัญชี และความต้องการด้านการบริหารงานทั่วไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) จำแนกตามระดับการศึกษา และความเป็นศิษย์เก่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนกตามการรับรู้ข่าวสาร พบว่า ความต้องการของผู้ปกครองต่อการบริหารงานของโรงเรียน โดยรวมความต้องการด้านงบประมาณ การเงินและการบัญชีและความต้องการด้านการบริหารงานทั่วไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

ณัฐมล รอดพิทักษ์ (2553) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนวัดสัมประทวน (บางแก้วพุทธนิคม) สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา ตามความคิดเห็นของผู้นำชุมชน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียน จำแนกตามสถานภาพของสมาชิกในชุมชน และอาชีพ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้นำชุมชน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครอง ซึ่งผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนวัดสัมประทวน (บางแก้วพุทธนิคม) สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวมแล้วรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนวัดสัมประทวน (บางแก้วพุทธนิคม) สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามสถานภาพของสมาชิกในชุมชน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนวัดสัมประทวน (บางแก้วพุทธนิคม) สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา

พิรศักดิ์ หม่อมกันทา (2553) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านแหลมโพธิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ผลการวิจัย พบว่า ชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านแหลม โพธิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ย ดังนี้ ด้านบริหารงานบุคคลมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านงบประมาณ และด้านบริหารงานทั่วไป และด้านวิชาการมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ดิเรก อนันต์ (2556) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 มีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และดานการบริหารทั่วไป

อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88, 3.97, 4.00,$ และ 4.20 ตามลำดับ) เมื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแต่ละด้าน จำแนกตามสถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านวิชาการ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บุษรินทร์ ชาญธาตรี (2557) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนเทศบาล 2 วัดกลางทวมมาวาส “ศิริอุปถัมภ์” สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัย พบว่า 1) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหาร โรงเรียนเทศบาล 2 วัดกลางทวมมาวาส “ศิริอุปถัมภ์” สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับคือ ด้านการบริหารงานบุคคล รองลงมา คือ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานทั่วไป ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้าย คือ ด้านวิชาการ 2) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหาร โรงเรียนเทศบาล 2 วัดกลางทวมมาวาส “ศิริอุปถัมภ์” สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ สถานะ/ ตำแหน่ง และรายได้ ทั้งโดยรวมและทุกรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุปจากการศึกษางานวิจัยในประเทศดังกล่าว สรุปได้ว่า ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนเป็นพลังสำคัญในการจัดการศึกษา ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามแผนพัฒนาการศึกษาตามเป้าหมายสูงสุดต่อผู้เรียน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ทางโรงเรียนจะต้องเปิดโอกาส ให้ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน จัดกิจกรรมทางการศึกษาต่าง ๆ ให้ได้มากที่สุด

งานวิจัยต่างประเทศ

Abdel (1973) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารการศึกษาในประเทศอียิปต์ ได้แสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นหลักสำคัญของประชาธิปไตย จำเป็นต้องปรับปรุงรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน ควรจะกำหนดเป้าหมายการมีส่วนร่วมของประชาชน ช่องทางการสื่อสารระหว่างประชาชนกับสถานศึกษา ประเด็นหรือกิจกรรมที่ประชาชนควรจะมีส่วนร่วม

Callard (1979, p. 563-A) ได้ศึกษาถึงผลของการเพิ่มความคาดหวังของบิดามารดา ต่อความสำเร็จทางการศึกษาของนักเรียน พบว่า ผู้บริหารที่มุ่งเพื่อความสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนจะต้องสร้างความเข้าใจกับบิดามารดา และต้องยอมรับว่าความคาดหวังของบิดามารดา ต่อความสำเร็จทางการเรียนของนักเรียนสัมพันธ์กับการเพิ่มแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียน

Palozzi (1981) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบของชุมชนต่อการเข้าไปเกี่ยวข้องกับภาคตัดสินใจของโรงเรียนท้องถิ่นในรัฐนิวเจอร์ซีย์ ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยสอบถามคณะกรรมการสถานศึกษาผลการวิจัย พบว่า รูปแบบที่ใช้ในการจัดการศึกษาควรขยายไปเป็นรูปแบบของชุมชนเอง ด้วยการจัดการศึกษาในโรงเรียนควรร่วมมือกันทุกฝ่าย โรงเรียนไม่ควรยึดติดอยู่กับนโยบายมากนัก ส่วนฝ่ายชุมชนควรเสนอแนะนโยบายที่ตรงกับความสามารถของตน และสิ่งที่ชุมชนควรคำนึง คือ ความรับผิดชอบในกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นและอยู่ในวิสัยที่เป็นไปได้

Amenu-Tekaa (1988) ได้ศึกษาทัศนคติของชาวอินเดียในประเทศแคนาดาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการศึกษา ซึ่งผลการวิจัย พบว่า การจัดการศึกษาประสบความสำเร็จในชุมชนที่มีประชาชนที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรการจัดการศึกษา ที่สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชน และสอดคล้องกับวัฒนธรรมของชุมชนนั้น ๆ เมื่อประชาชนมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็งการจัดการศึกษาก็จะประสบความสำเร็จ

Craft (1998) ได้ศึกษาทัศนคติของชุมชนต่อการจัดการศึกษาและระดับการมีส่วนร่วมในกิจการของโรงเรียน ที่จะทำให้ทัศนคติของชุมชนต่อโรงเรียนดีขึ้น จุดมุ่งหมาย คือ การต้องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการมีส่วนร่วมสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนกับทัศนคติกับระบบโรงเรียนและสิ่งแวดล้อม แต่ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของชุมชนกับสิ่งแวดล้อมหรือทัศนคติของชุมชนกับระดับการเข้าร่วมในกิจการของโรงเรียน

Schuler (1990, p. 2595-A) ได้วิจัยการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจด้านการศึกษาในมหาวิทยาลัยมินนิโซตา สหรัฐอเมริกา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ พบว่า ประชาชนมีความกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วม นอกจากนี้ยังพบว่า การเข้ามามีส่วนร่วมอย่างไม่มีประสิทธิภาพ เกิดจากความบกพร่องในการติดต่อสื่อสาร ปัญหาของการมีส่วนร่วม ได้แก่ ระดับของการเข้าร่วมเพียงเรื่องเดียวการเข้าร่วมโดยขาดความเข้าใจในสถานการณ์ทั้งหมด ขาดข้อตกลงเกี่ยวกับเขตของการมีส่วนร่วม เป็นต้น

Bell (1992) ได้วิจัยเรื่อง การตัดสินใจของผู้ปกครองในการเข้ามามีส่วนร่วมและไม่เข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาของโรงเรียน พบว่า เหตุผลของผู้ปกครองที่เข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาของโรงเรียน คือ ผู้ปกครองเชื่อว่าการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนเป็นการช่วยเหลือครู และเป็นกิจกรรมที่ทำให้เด็กได้มีการพัฒนาการไปในทางที่ดีขึ้น ส่วนเหตุผลของผู้ปกครองที่ไม่ได้มีส่วนร่วมในการศึกษาของโรงเรียน คือ โรงเรียนไม่เรียกร้องขอความร่วมมือและผู้ปกครองไม่มีเวลาต้องทำงาน นอกจากนี้ปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครอง คือ การศึกษาอาชีพ แต่ปัจจัยทางเชื้อชาติไม่มีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

Wethem (1994) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการติดต่อประสานงานและทัศนคติต่อการติดต่อประสานงานระหว่างผู้ปกครอง และผู้ดูแลเด็ก ตัวอย่างประชากรเป็นผู้ปกครอง 88 คน และพี่เลี้ยงเด็ก 34 คน จากสถานรับเลี้ยงเด็ก 4 แห่ง ในรีอคแลนด์ คันทรี รัฐนิวเจอร์ซีย์ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความถี่ และเนื้อหาในการติดต่อสื่อสารพอใจในระดับของการติดต่อ สื่อสาร และทัศนคติระหว่างผู้ปกครองและผู้ดูแลเด็ก โดยใช้แบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลทางสถิติ และใช้แบบสัมภาษณ์กับผู้บริหาร เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับบุคลิกลักษณะ การเตรียมบุคลากร และโอกาสของผู้ปกครองในการร่วมวางแผนนโยบาย และตัดสินใจในกิจกรรมสถานรับเลี้ยงเด็ก จากข้อมูลแสดงว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ระหว่างผู้ปกครองและบุคลากรในหลายด้าน ที่มีผลต่อการติดต่อสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างสถานรับเลี้ยงเด็ก และผู้ปกครอง ผลการวิจัยพบว่า ในด้านอุปสรรคที่มีผลต่อการติดต่อสื่อสารถูกระบุว่ายังมีในทั้ง 2 ระบบ โดยเกี่ยวข้องกับนโยบายของสถานรับเลี้ยงเด็ก การวิจัย และการฝึกอบรมบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยที่ถูกอภิปรายถึง

Barnes (1995, p. 315-A) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนของผู้ปกครอง นักเรียนพบว่า การมีส่วนร่วมกับการเรียนการสอนของโรงเรียน โดยอุดมคติแล้วผู้ปกครองต้องมีส่วนร่วมที่โรงเรียนหรือในชั้นเรียน แม้ว่าจริง ๆ แล้วการมีส่วนร่วมของพวกเขาจะไม่เป็นไปตามอุดมคติดังกล่าว และได้พบว่า ผู้ปกครองยังมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนที่บ้านด้วย การศึกษาครั้งนี้ให้หลักฐานเพิ่มเติมว่าบิดามารดาชาวอเมริกัน มีความประสงค์ที่จะมีสิทธิ์มีเสียงเกี่ยวกับการเรียนการสอนลูก ๆ ของตน ซึ่งบ่งชี้ว่าบิดามารดาชาวอเมริกันเห็นคุณค่าของการศึกษา และเห็นว่าโรงเรียนจำเป็นต้องตระหนักถึงความคาดหวังด้านการศึกษาและวัฒนธรรมของผู้ปกครองด้วย

Dellicolli (1999) ได้วิจัยเรื่อง ทัศนคติและการรับรู้ของผู้ปกครองที่ไม่เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ในความเป็นจริงผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาของเด็กหลายรูปแบบเมื่ออยู่ที่บ้าน สำหรับเหตุผลของผู้ปกครองที่ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมเพราะผู้ปกครองมีความรู้สึกห่างเหินและไม่ได้รับการต้อนรับจากโรงเรียน และปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง คือ วัฒนธรรม ผู้บริหารขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการในการนำผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียนความไม่เข้าใจกันของผู้ปกครอง และโรงเรียนที่เกี่ยวกับความต้องการและลักษณะของการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครองในโรงเรียน

Townsend (1999) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการศึกษาของเด็กในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ผู้ปกครองบางส่วนที่ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมโรงเรียน เพราะไม่มีเวลา ส่วนปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของ

ผู้ปกครอง คือ การกำหนดตารางการจัดกิจกรรมของโรงเรียนที่ตายตัว การจัดกิจกรรมไม่น่าสนใจ สถานที่จัดกิจกรรม และวันที่จัดกิจกรรมจากการศึกษายังพบว่า เด็กที่ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียนมีผลการเรียนดีขึ้นมากกว่าเด็กที่ผู้ปกครองไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน

Gold (2000, p. 295) ได้ศึกษาการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา โดยเน้นการให้ความร่วมมือระหว่างชุมชน ผู้ปกครอง และนักการศึกษา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษาในรัฐฟิลาเดลเฟีย ผลการศึกษา พบว่า การจัดการศึกษาของชุมชนเป็นสื่อกลางระหว่างผู้ปกครอง ครอบครัว กับ โรงเรียน เพื่อเป้าหมายในการเสริมสร้างการอ่านออกเขียนได้ และการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับชุมชน ทำให้ผู้ปกครองได้รับความรู้เกี่ยวกับชุมชน ดังนั้นการสร้างหุ้นส่วนและความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองกับนักการศึกษา ทำให้เกิดทรัพยากรที่มีคุณค่าทั้งด้านสังคมและวัฒนธรรมให้แก่โรงเรียน

จากผลการศึกษาดังกล่าว สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา หัวใจหลักที่สำคัญในการจัดการศึกษา คือ การเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครอง องค์กรต่าง ๆ และทุกภาคส่วนของสังคมที่ให้การสนับสนุน ให้ความช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางสถานศึกษากำหนดขึ้น หากทุกฝ่ายให้ความร่วมมืออย่างจริงจัง จริงใจ และเต็มใจแล้วนั้น ก็จะทำให้การดำเนินการในการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพสูงสุด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1 จำแนกตามสถานภาพและเพศ ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การหาคุณภาพเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและตัวแทนผู้ปกครองของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1 รวมทั้งสิ้น 340 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและตัวแทนผู้ปกครองของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1 ตามสถานภาพ โดยใช้ตารางการประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 181 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสำรวจรายการ ได้แก่ สถานภาพ และเพศ

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 เป็นแบบเลือกตอบ โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านการบริหารวิชาการ

ด้านที่ 2 ด้านการบริหารงบประมาณ

ด้านที่ 3 ด้านการบริหารงานบุคคล

ด้านที่ 4 ด้านการบริหารทั่วไป

มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (Rating scale) โดยใช้เกณฑ์กำหนดน้ำหนักคะแนน และมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว, 2535, หน้า 104)

ระดับ 5 หมายถึง มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือวิจัย โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาจุดมุ่งหมาย เอกสาร ตำรา บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. กำหนดกรอบคำถามให้ตรงกับวัตถุประสงค์และขอบเขตเนื้อหาในการศึกษา
3. สร้างแบบสอบถามให้ตรงกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา และขอบเขตเนื้อหา
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าแบบอิสระ ตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือ แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง เหมาะสม
5. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้วเสนอประธานกรรมการและกรรมการที่ปรึกษาค้นคว้าแบบอิสระเพื่อตรวจสอบและพิจารณาให้ความเห็นชอบ
6. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้วนำไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

การหาคุณภาพเครื่องมือ

1. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเกี่ยวกับเนื้อหา ภาษา ความครอบคลุมเนื้อหา เพื่อนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณาตรวจสอบ และนำมาปรับปรุงแก้ไข ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน คือ

- 1.1 ดร.สถาพร พฤษพิศกุล อาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
- 1.2 นายวิรัช เปยะกัง ผู้อำนวยการ โรงเรียนเกาะแก้วพิศดาร
- 1.3 นายเทวินท์ ก้องเสนาะ ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดตะเคียนทอง
2. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจแล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้มีส่วนร่วม
ในชุมชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน
3. นำแบบสอบถามที่ไปทดลองใช้ เพื่อตรวจสอบหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)
ของแบบสอบถาม โดยหาค่าประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของ Cronbach (1990,
pp. 202-204) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ และเมื่อทดสอบค่าความเชื่อมั่น
เป็นรายด้าน ได้ดังนี้
  - 3.1 ด้านการบริหารวิชาการ
  - 3.2 ด้านการบริหารงบประมาณ
  - 3.3 ด้านการบริหารงานบุคคล
  - 3.4 ด้านการบริหารทั่วไป
4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) และมีความสมบูรณ์
ไปใช้ในการเก็บข้อมูลจากตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
บูรพา ถึงผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์
ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. จัดส่งแบบสอบถาม จำนวน 181 ฉบับไปยัง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 1 และขอความอนุเคราะห์ให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งแบบสอบถาม
คืนผู้วิจัยโดยตรง
3. ในกรณีที่มิได้รับแบบสอบถามคืนตามเวลาที่กำหนด ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวม
แบบสอบถามด้วยตนเอง
4. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา ชุดคิดเป็นร้อยละ 100 ตรวจสอบและคัดเลือก
แบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ทุกฉบับ
5. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงรหัสคะแนนตามน้ำหนักคะแนนแต่ละข้อ บันทึก
ข้อมูลลงบนคอมพิวเตอร์ โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

6. ทำการวิเคราะห์ข้อมูล และนำผลการคำนวณมาวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายและสมมติฐานของการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ ดังนี้

ตอนที่ 1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1 โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) นำมาเทียบกับเกณฑ์ โดยกำหนดเกณฑ์และแปลความหมายของคะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว, 2535, หน้า 23-24) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 ถึง 5.00 แสดงว่า ระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 ถึง 4.50 แสดงว่า ระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 ถึง 3.50 แสดงว่า ระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 ถึง 2.50 แสดงว่า ระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 ถึง 1.50 แสดงว่า ระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

นำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อวิเคราะห์หาค่าสถิติตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานที่ตั้งไว้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยเลือกเฉพาะวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับสมมติฐาน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในการหาค่าร้อยละ
2. การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1 เป็นรายชื่อ และรายด้าน โดยใช้ ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1 จำแนกตามเพศและสถานภาพ โดยใช้สถิติการทดสอบค่าที (t -test)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ เขต 1 ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดย

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ เพื่อความสะดวกในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

$\bar{X}$	แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย
SD	แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน ทดสอบค่าที (t -test)
p	แทน ค่าความเป็นไปได้ที่จะมีนัยสำคัญทางสถิติ
df	แทน ระดับชั้นแห่งความเป็นอิสระ
SS	แทน ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง
MS	แทน ค่าเฉลี่ยผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง
F	แทน ค่าที่ใช้ในการทดสอบเอฟ
*	แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ เขต 1 ผู้วิจัยได้ขอนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพ เพศของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1 จำแนกตามสถานภาพเพศ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพ และเพศของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าร้อยละ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพและเพศ

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพ		
ตัวแทนประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	39	23.90
ตัวแทนผู้ปกครอง	129	76.80
รวม	168	100.00
เพศ		
ชาย	77	45.80
หญิง	91	54.20
รวม	168	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นตัวแทนผู้ปกครอง จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 76.80 และตัวแทนประธานกรรมการสถานศึกษา จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 23.90 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 54.20 เป็นเพศชาย จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 45.80

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 โดยรวมและรายด้าน

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
1. ด้านงานวิชาการ	4.33	0.46	มาก	2
2. ด้านงานงบประมาณ	4.34	0.40	มาก	1
3. ด้านการบริหารงานบุคคล	4.31	0.40	มาก	3
4. ด้านบริหารทั่วไป	4.30	0.38	มาก	4
รวม	4.31	0.37	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านงานงบประมาณ ด้านงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 ด้านงานวิชาการ

ด้านงานวิชาการ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
1. ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	4.25	0.47	มาก	13
2. ให้ออกเสนอแนะ และส่งเสริมสนับสนุนในการจัดบรรยากาศ การสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีให้สถานศึกษา	4.29	0.47	มาก	10
3. ให้ออกเสนอแนะและส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.30	0.48	มาก	8
4. ให้การสนับสนุนทุนการศึกษาและแหล่งเรียนรู้ ในท้องถิ่น แก่สถานศึกษา	4.29	0.50	มาก	11

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ด้านงานวิชาการ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
5. การจัดหาวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาให้ ความรู้แก่นักเรียน	4.32	0.50	มาก	7
6. ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดระบบและการดำเนินการ ตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.28	0.56	มาก	12
7. ให้คำแนะนำในการจัดทำเกณฑ์การประเมินผล การเรียนรู้ ของนักเรียน	4.29	0.55	มาก	9
8. ให้คำแนะนำการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ใน สถานศึกษา	4.32	0.57	มาก	4
9. เสนอแนะการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.32	0.55	มาก	6
10. การประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนในสถานศึกษา	4.32	0.54	มาก	5
11. การสำรวจเด็กในเขตบริการเพื่อวางแผนจัดการศึกษา	4.40	0.56	มาก	3
12. มีส่วนร่วมในการจัดทำเอกสารประกอบการเรียนสำหรับ นักเรียน	4.34	0.57	มาก	2
13. จัดหาและสนับสนุนการใช้สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย	4.40	0.57	มาก	1
รวม	4.33	0.56	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 ด้านงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การจัดหาและสนับสนุนการใช้สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย การมีส่วนร่วมในการจัดทำเอกสารประกอบการเรียนสำหรับนักเรียน และการสำรวจเด็กในเขตบริการเพื่อวางแผนจัดการศึกษา ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ การให้ความเห็น ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ เขต 1 ด้านงานงบประมาณ

ด้านงานงบประมาณ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
1. การวางแผนการบริหารงบประมาณประจำปีของสถานศึกษา	4.93	0.53	มาก	1
2. การกำกับติดตามและตรวจสอบการใช้งบประมาณของสถานศึกษา	4.38	0.52	มาก	2
3. การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการควบคุมการก่อสร้าง	4.32	0.53	มาก	5
4. การให้ความช่วยเหลือสนับสนุนและจัดหางบประมาณตามความต้องการของสถานศึกษา	4.30	0.57	มาก	7
5. การมีส่วนร่วมจัดหางบประมาณสนับสนุน สถานศึกษา โดยระดมจากภาคเอกชน	4.32	0.55	มาก	6
6. การให้ความเห็น ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดตั้งและค่าใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา	4.33	0.53	มาก	4
7. การเป็นกรรมการจัดซื้อ-จัดจ้างพัสดุครุภัณฑ์	4.36	0.54	มาก	3
8. การร่วมรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับทรัพย์สินของทางราชการของสถานศึกษา	4.29	0.53	มาก	8
รวม	4.34	0.40	มาก	

จากตารางที่ 4 พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ เขต 1 ด้านงานงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การวางแผนการบริหารงบประมาณประจำปีของสถานศึกษา การกำกับติดตามและตรวจสอบการใช้งบประมาณของสถานศึกษา และการเป็นกรรมการจัดซื้อ-จัดจ้างพัสดุครุภัณฑ์ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ การร่วมรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับทรัพย์สินของทางราชการของสถานศึกษา

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 ด้านการบริหารงานบุคคล

ด้านการบริหารงานบุคคล	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
1. การส่งเสริมข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้พัฒนา ด้านคุณธรรมจริยธรรม	4.31	0.51	มาก	3
2. การร่วมวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่งของบุคลากร	4.30	0.54	มาก	7
3. การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการของบุคลากร	4.35	0.56	มาก	1
4. การเสริมสร้างวินัยและการรักษาวินัยของบุคลากร	4.30	0.53	มาก	4
5. การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา	4.30	0.51	มาก	5
6. การส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรในการทำผลงานเพิ่ม วิทยฐานะ	4.30	0.52	มาก	6
7. การให้กำลังใจและช่วยเหลือเพื่อนครูอย่างสม่ำเสมอ	4.30	0.54	มาก	2
8. ส่งเสริมให้ครูประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	4.30	0.53	มาก	8
รวม	4.31	0.40	มาก	

จากตารางที่ 5 พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 ด้านการบริหารงานบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการของบุคลากร การให้กำลังใจและช่วยเหลือเพื่อนครูอย่างสม่ำเสมอ และการส่งเสริมข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้พัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรม ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ส่งเสริมให้ครูประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต ๑ ด้านการบริหารทั่วไป

ด้านการบริหารทั่วไป	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
1. การร่วมกิจกรรมวันสำคัญของชาติ ศาสนาที่สถานศึกษา และชุมชนจัดขึ้น	4.34	0.52	มาก	1
2. การให้ความร่วมมือ เป็นผู้ประสานงานระหว่างสถานศึกษา ชุมชน หน่วยงานอื่น ๆ	4.33	0.51	มาก	2
3. การพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนการจัดกิจกรรมให้บริการ แก่ชุมชนของสถานศึกษา	4.32	0.50	มาก	3
4. การแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะการรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา	4.29	0.48	มาก	6
5. การเข้าร่วมประชุมวางแผน รับผิดชอบ คำชี้แจงเกี่ยวกับภารกิจ ที่ได้รับมอบหมาย	4.29	0.53	มาก	9
6. การปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ และเสียสละ	4.29	0.50	มาก	8
7. การให้ข้อเสนอแนะแนวทางการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การลงโทษนักเรียน	4.29	0.51	มาก	7
8. การรายงานและสอดส่องดูแลความประพฤติของนักเรียน ให้โรงเรียนทราบอย่างสม่ำเสมอ	4.30	0.51	มาก	5
9. การจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้ร่มรื่น น่าอยู่	4.30	0.46	มาก	4
10. การให้และรับข่าวสารจากทางโรงเรียนเพื่อประสานกับ ชุมชนอย่างสม่ำเสมอ	4.25	0.46	มาก	11
11. ร่วมในการพัฒนาดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ในโรงเรียน	4.25	0.44	มาก	10
รวม	4.06	0.50	มาก	

จากตารางที่ 6 พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1 ด้านการบริหารทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การร่วมกิจกรรมวันสำคัญของชาติ ศาสนาที่สถานศึกษาและชุมชนจัดขึ้น การให้ความร่วมมือ เป็นผู้ประสานงานระหว่างสถานศึกษา ชุมชน หน่วยงานอื่น ๆ และการพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนการจัดกิจกรรมให้บริการแก่ชุมชนของสถานศึกษา ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ การให้และรับข่าวสารจากทางโรงเรียนเพื่อประสานกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1 จำแนกตามสถานภาพและเพศ ดังตารางที่ 7-10

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ

การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการศึกษา	สถานภาพ							
	ตัวแทนประธานกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน				ตัวแทนผู้ปกครอง			
	<i>n</i> = 39				<i>n</i> = 129			
	$\bar{X}$	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ	$\bar{X}$	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ
1. ด้านงานวิชาการ	4.89	0.19	มาก	2	4.16	0.37	มาก	2
2. ด้านงานงบประมาณ	4.86	0.18	มาก	4	4.19	0.29	มาก	1
3. ด้านการบริหารงานบุคคล	4.87	0.20	มาก	3	4.14	0.28	มาก	3
4. ด้านบริหารทั่วไป	4.89	0.17	มาก	1	4.12	0.20	มาก	4
รวม	4.88	0.16	มาก		4.15	0.23	มาก	

จากตารางที่ 7 พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ตัวแทนประธานกรรมการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้านอยู่ในระดับ มาก เรียงอันดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านบริหารทั่วไป ด้านงานวิชาการ และด้านการบริหารงานบุคคล ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านงานงบประมาณ

ตัวแทนผู้ปกครอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านงานงบประมาณ ด้านงานวิชาการ และด้านการบริหารงานบุคคล ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านบริหารทั่วไป

ตารางที่ 8 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ

การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการศึกษา	สถานภาพ				<i>t</i>	<i>p</i>
	ตัวแทนประธานกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน		ตัวแทนผู้ปกครอง			
	<i>n</i> = 11		<i>n</i> = 129			
	$\bar{X}$	<i>SD</i>	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. ด้านงานวิชาการ	4.89	0.19	4.16	0.37	16.51*	0.00
2. ด้านงานงบประมาณ	4.86	0.18	4.19	0.29	17.62*	0.00
3. ด้านการบริหารงานบุคคล	4.87	0.20	4.14	0.28	17.96*	0.00
4. ด้านบริหารทั่วไป	4.89	0.17	4.12	0.20	21.30*	0.00
รวม	4.88	0.16	4.15	0.23	22.44*	0.00

* $p < .05$

จากตารางที่ 8 พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 จำแนกตามเพศ

การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการศึกษา	เพศ							
	ชาย				หญิง			
	<i>n</i> = 77				<i>n</i> = 91			
	$\bar{X}$	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ	$\bar{X}$	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ
1. ด้านงานวิชาการ	4.38	0.47	มาก	3	4.29	0.44	มาก	2
2. ด้านงานงบประมาณ	4.37	0.44	มาก	4	4.30	0.35	มาก	1
3. ด้านการบริหารงานบุคคล	4.39	0.46	มาก	2	4.23	0.34	มาก	3
4. ด้านบริหารทั่วไป	4.40	0.44	มาก	1	4.21	0.30	มาก	4
รวม	4.39	0.44	มาก		4.26	0.31	มาก	

จากตารางที่ 9 พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 จำแนกตามเพศ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ชาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านบริหารทั่วไป ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านงานวิชาการ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านงานงบประมาณ

หญิง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านงานงบประมาณ ด้านงานวิชาการ และด้านการบริหารงานบุคคล ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านบริหารทั่วไป

ตารางที่ 10 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามเพศ

การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการศึกษา	เพศ				<i>t</i>	<i>p</i>
	ชาย		หญิง			
	<i>n</i> = 77		<i>n</i> = 91			
	$\bar{X}$	<i>SD</i>	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. ด้านงานวิชาการ	4.38	0.47	4.29	0.44	1.35*	0.18
2. ด้านงานงบประมาณ	4.37	0.44	4.30	0.35	1.02*	0.30
3. ด้านการบริหารงานบุคคล	4.39	0.46	4.23	0.34	2.48*	0.01
4. ด้านบริหารทั่วไป	4.40	0.44	4.21	0.30	3.29*	0.00
รวม	4.39	0.44	4.26	0.31	2.17*	0.03

* $p < .05$

จากตารางที่ 10 พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามเพศ โดยรวมและ
รายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ และอายุ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ตัวแทนประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและตัวแทนผู้ปกครอง โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1 ปีการศึกษา 2559 รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 181 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (1970, p. 608) โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จำนวน 40 ข้อ โดยมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .44-.72 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .98 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบค่าที (t-test) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านงานงบประมาณ ด้านงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ตามลำดับ

1.1 ด้านงานงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การวางแผนการบริหารงบประมาณประจำปีของสถานศึกษา การกำกับติดตามและตรวจสอบการใช้งบประมาณของสถานศึกษา และการเป็นกรรมการจัดซื้อ-จัดจ้างพัสดุครุภัณฑ์ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ การร่วมรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับทรัพย์สินของทางราชการของสถานศึกษา

1.2 ด้านงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การจัดหาและสนับสนุนการใช้สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย การมีส่วนร่วมในการจัดทำเอกสารประกอบการเรียนสำหรับนักเรียน และการสำรวจเด็กในเขตบริการเพื่อวางแผนจัดการศึกษา ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ การให้ความเห็น ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการของบุคลากร การให้กำลังใจและช่วยเหลือเพื่อนครูอย่างสม่ำเสมอ และการส่งเสริมข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้พัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรม ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ส่งเสริมให้ครูประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

1.4 ด้านการบริหารทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การร่วมกิจกรรมวันสำคัญของชาติ ศาสนาที่สถานศึกษาและชุมชนจัดขึ้น การให้ความร่วมมือ เป็นผู้ประสานงานระหว่างสถานศึกษา ชุมชน หน่วยงานอื่น ๆ และการพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนการจัดกิจกรรมให้บริการแก่ชุมชนของสถานศึกษา ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ การให้และรับข่าวสารจากทางโรงเรียนเพื่อประสานกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

2. เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1 จำแนกตามสถานภาพและเพศ

2.1 ตัวแทนประธานกรรมการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ตัวแทนผู้ปกครอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ในเชิงสถานภาพ ตัวแทนประธานกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านจะมีส่วนร่วมในด้านบริหารทั่วไปและด้านวิชาการมากที่สุด ในขณะที่ตัวแทนผู้ปกครอง ซึ่งมีส่วนร่วมในระดับมาก มีส่วนร่วมในด้านงบประมาณมากที่สุด

2.3 กลุ่มตัวอย่างเพศชาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง โดยรวมอยู่ในระดับมาก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ในเชิงตัวแปรด้านเพศ เพศชายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจะมีส่วนร่วมในด้านบริหารทั่วไปมากที่สุด ในขณะที่เพศหญิงมีส่วนร่วมในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณารายด้านจะมีส่วนร่วมในด้านงบประมาณมากที่สุด

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลผลการศึกษาเกี่ยวกับการศึกษามีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญที่ค้นพบในการศึกษาครั้งนี้

1. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะตัวแทนชุมชนเคยได้รับความรู้และเข้าใจในบทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษามากพอสมควร เนื่องจากได้มีการกำหนดให้มีส่วนร่วมในฐานะกรรมการสถานศึกษาและมีโอกาสเข้าร่วมในกิจกรรมสถานศึกษาตามโอกาสในรูปแบบ วิธีการต่าง ๆ ซึ่งสถานศึกษาดำเนินการในรูปแบบของกรรมการและสถานศึกษาเอง ยังมีพื้นฐานในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนทั้งทางตรงและทางอ้อมในระบบ นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีปฏิสัมพันธ์กับสถานศึกษาหรือและเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาอยู่แล้วประกอบกับผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ซึ่งมีวิสัยทัศน์ส่วนตัวต่อสังคมท้องถิ่นเปลี่ยนไป ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษามากขึ้น และได้รับการยอมรับให้เป็นแกนนำในสังคมชนบท จึงมีโอกาสนในการมีส่วนสถานศึกษา มากพอสมควร จึงอาจกล่าวได้ว่า การที่ชุมชนมีส่วนร่วมมากนั้น อาจเป็นเพราะชุมชนได้รับความรู้ และเข้าใจบทบาทในการจัดการศึกษา อันเนื่องมาจากความพยายามในการสร้างการมีส่วนร่วม เพื่อสนองนโยบายของต้นสังกัดหรือทางภาครัฐที่พยายามสร้างกระแสการมีส่วนร่วม รวมทั้งสถานศึกษาเองก็มีพื้นฐานที่ใกล้ชิดอยู่กับชุมชนและความต้องการทำสถานศึกษาได้รับการยอมรับจากชุมชนจึงมีมากขึ้น ชุมชนเห็นความสำคัญในการจัดการศึกษาสถานศึกษาต้องการเข้ามามีส่วนร่วมกับทางสถานศึกษา และเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างชุมชนและสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของมนตรี แก้ววิจิตร (2545) ได้ศึกษาการเข้าไปมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า การเข้าไปมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ตามภาระงานบริหาร โรงเรียนระดับประถมศึกษาทั้ง 6 ด้าน ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานธุรการ การเงินและพัสดุ และด้านการบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านบริหารงานกิจการนักเรียนและด้านการบริหารงานอาคารสถานที่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ศาสตราจารย์ ชิน โฉม (2545) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตนิเทศที่ 4 สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านตามหน้าที่ทั้ง 12 ด้าน พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก 5 ด้าน เรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อย ได้แก่ ด้านเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กร ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยากรของชุมชนและมีส่วนร่วมในการพัฒนา ชุมชนและท้องถิ่น ด้านส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการให้ได้รับการศึกษา ขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพและได้มาตรฐาน ด้านให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปี ของสถานศึกษา และด้านแต่งตั้งที่ปรึกษาหรือคณะกรรมการ เพื่อดำเนินงานตามระเบียบนี้ ตามที่เห็นสมควรที่เหลือ 7 ด้าน มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบกับสถานภาพของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ กลุ่มผู้บริหาร โรงเรียนและผู้แทนข้าราชการครู ผู้แทน องค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าโรงเรียนและกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

มณฑิยา ทุมพันธ์ (2546) ศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่ใช้ การบ้านแบบมีส่วนร่วม พบว่า ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่ใช้การบ้านแบบมีส่วนร่วมมีระดับการปฏิบัติ ในบทบาทการมีส่วนร่วม หลังการทดลอง อยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบกับระดับการปฏิบัติก่อน และหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามข้อมูลพื้นฐาน พบว่า ไม่แตกต่างกัน ในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้การบ้านแบบมีส่วนร่วม พบว่า ผู้ปกครอง เห็นว่ามีประโยชน์ และมีความเหมาะสมอย่างยิ่งในการเรียนการสอน ที่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการเรียนการสอนของเด็กปฐมวัย

บพิตร ออมไทสง (2546) ได้ทำการศึกษการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำเภอเกาะสมุย จังหวัด สุราษฎร์ธานี พบว่า เมื่อเปรียบเทียบความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีเพศต่างกัน มีการคาดหวัง การเข้ามามีส่วนร่วมด้านวิชาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภูรินทร์ นิยมนา (2550) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่า

1. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านวิชาการและด้านการบริหารทั่วไป อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการบริหารงานบุคคลและด้านงบประมาณ อยู่ในระดับปานกลาง

2. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกตามสถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

3. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกตามสถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อานนท์ นามเพ็ง (2553, หน้า 166-167) ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำแนกตามสถานภาพและขนาดโรงเรียน ผลการวิจัย พบว่า 1) การมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำแนกตามสถานภาพและขนาดโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมและรายด้านทุกด้าน พบว่าผู้บริหาร ครู ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้แทนผู้ปกครอง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่าโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุวิทย์ สุวรรณมณี (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า ความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการบริหารงานบุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านวิชาการ และเมื่อเปรียบเทียบความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามสถานภาพในรูปผู้แทนกลุ่มต่าง ๆ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เปรียบเทียบความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามสถานที่ตั้ง พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชลธิชา หังเสวก (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ศึกษาความต้องการของผู้ปกครองต่อการบริหารงานของโรงเรียนเทศบาลบ้านย่านยาว สังกัดเทศบาลเมืองตะกั่วป่า จังหวัดพังงา พบว่า ความต้องการของผู้ปกครองต่อการบริหารงานของโรงเรียน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากหาน้อย ได้แก่ ความต้องการด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานงบประมาณ การเงินและการบัญชี และความต้องการด้านการบริหารงานทั่วไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) จำแนกตามระดับการศึกษา และความเป็นศิษย์เก่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนกตามการรับรู้ข่าวสาร พบว่า ความต้องการของผู้ปกครองต่อการบริหารงานของโรงเรียน โดยรวมความต้องการด้านงบประมาณ การเงินและการบัญชี และความต้องการด้านการบริหารงานทั่วไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

ณัฐมล รอดพิทักษ์ (2553) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหาร โรงเรียนวัดสัมประทวน (บางแก้วพุทธาคาร) สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา ตามความคิดเห็นของผู้นำชุมชน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียน จำแนกตามสถานภาพของสมาชิกในชุมชน และอาชีพ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้นำชุมชน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครอง ซึ่งผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหาร โรงเรียนวัดสัมประทวน (บางแก้วพุทธาคาร) สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวมแล้วรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหาร โรงเรียนวัดสัมประทวน (บางแก้วพุทธาคาร) สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามสถานภาพของสมาชิกในชุมชน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหาร โรงเรียนวัดสัมประทวน (บางแก้วพุทธาคาร) สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา

พีรศักดิ์ หม่อนกันทา (2553) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านแหลมโพธิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง ผลการวิจัย พบว่า ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านแหลมโพธิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ย ดังนี้ ด้านบริหารงานบุคคล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านงบประมาณ และด้านบริหารงานทั่วไป และด้านวิชาการ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ดิเรก อนันต์ (2556) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานบุรีรัมย์ เขต 1 มีระดับการมีส่วนร่วมในการจัด

การศึกษาในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88, 3.97, 4.00$ และ 4.20 ตามลำดับ) เมื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแต่ละด้าน จำแนกตามสถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงาน บุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านวิชาการ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บุษรินทร์ ชาญธาตรี (2557) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนเทศบาล 2 วัดกลางทুমมาวาส “ศิริอุปถัมภ์” สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัย พบว่า 1) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนเทศบาล 2 วัดกลางทুমมาวาส “ศิริอุปถัมภ์” สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับคือ ด้านการบริหารงานบุคคล รองลงมา คือ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานทั่วไป ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้าย คือ ด้านวิชาการ 2) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนเทศบาล 2 วัดกลางทুমมาวาส “ศิริอุปถัมภ์” สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ สถานะ/ ตำแหน่ง และรายได้ ทั้งโดยรวมและทุกรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ด้านงานงบประมาณ การวางแผนการบริหารงบประมาณประจำปีของสถานศึกษา การกำกับติดตามและตรวจสอบการใช้งบประมาณของสถานศึกษา และการเป็นกรรมการจัดซื้อ-จัดจ้างพัสดุครุภัณฑ์
2. ด้านงานวิชาการ การจัดหาและสนับสนุนการใช้สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย การมีส่วนร่วมในการจัดทำเอกสารประกอบการเรียนสำหรับนักเรียน และการสำรวจเด็กในเขตบริการเพื่อวางแผนจัดการศึกษา
3. ด้านการบริหารงานบุคคล การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการของบุคลากร การให้กำลังใจและช่วยเหลือเพื่อนครูอย่างสม่ำเสมอ และการส่งเสริมข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้พัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรม

4. ด้านการบริหารทั่วไป การร่วมกิจกรรมวันสำคัญของชาติ ศาสนาที่สถานศึกษาและชุมชนจัดขึ้น การให้ความร่วมมือ เป็นผู้ประสานงานระหว่างสถานศึกษา ชุมชน หน่วยงานอื่น ๆ และการพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนการจัดกิจกรรมให้บริการแก่ชุมชนของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้การศึกษาในครั้งต่อไปให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อโรงเรียน ผู้วิจัยขอเสนอแนวทางในการศึกษางานวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรศึกษาปัญหาและการพัฒนา การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1
2. ควรศึกษาปัญหา สาเหตุ และแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1
3. ควรศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1 จำแนกตามตัวแปรอื่น ๆ เช่น จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน จำแนกตามอายุ จำแนกตามกลุ่มเครือข่าย

บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง. (2545). *คู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เล่ม 1*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อาสาศึกษาดินแดน.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *รายงานการศึกษาผลการดำเนินงานการสร้างเสริมเข้มแข็งแก่ชุมชนในการจัดการศึกษาปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2544). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียน. *วารสารการศึกษาปฐมวัย*, 5(4), 30.
- ฉลาด จันทรสมบัติ. (2553). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น. *วารสารการบริหารและการพัฒนา*, 2(1), 175-189.
- ชลธิชา หังเสวก. (2551). การพัฒนาชุดการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เรื่องการดำรงชีวิตของพืช สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. *วารสารการศึกษาและการพัฒนาสังคม*, 10(1), 235-244.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษา. (2551). *การบริหารงานวิชาการและการนิเทศภายในสถานศึกษา*. ปัตตานี: ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา สำนักงานวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
- ชูชาติ พวงสมจิตร. (2541). *การวิเคราะห์ปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษาในเขตปริมณฑล กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐมล รอดพิทักษ์. (2553). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนวัดสัมปทวน (บางแก้วพุทธนิคม)* สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณัฐวุฒิ หลวงธิดา. (2549). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านโป่งแดง อำเภอทุ่งหัวช้างจังหวัดลำพูน*. การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- ดิเรก วรรณเศียร. (2545). การพัฒนาแบบจำลองสมบูรณในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดิเรก อนันต์. (2556). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัย
มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- ทำนอง ภูเกิดพิมพ์. (2551). แนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน.
เข้าถึงได้จาก <http://gotoknow.org/blog/mathu/334443>
- ทิพย์ภรณ์ มาจจันทร์. (2553). การมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนของครูในอำเภอสอยดาว
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เทศบาลตำบลสระบัว. (2555-2559). แผนยุทธศาสตร์ชาติด้านเด็กปฐมวัย ตามนโยบายรัฐบาล
ด้านเด็กปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสระบัว. ม.ป.ท.
- เทศบาลตำบลสระบัว. (2555-2559). แผนยุทธศาสตร์การพัฒนการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
เทศบาลตำบลสระบัว. ม.ป.ท.
- เทิดศักดิ์ จันเสวี. (2549). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยใน
โรงเรียนเขตเทศบาลตำบลจอมทองอำเภอจอมทองจังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้า
แบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชนสาร บัลลังก์ปัทมา. (2551). บทบาทประชาชนในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา.
The City Journal, 4(85).
- ชเนศ กิดรุ่งเรือง. (2540). การประกันคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน.
วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นภดล นามวงษา. (2551). ศึกษาความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารงาน
แนะแนวโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสระแก้ว. ม.ป.ท.
- นรินทร์ ชัยพัฒนาพงศา. (2546). การมีส่วนร่วมหลักการพื้นฐานเทคนิคและกรณีตัวอย่าง.
เชียงใหม่: 598 ปริณส์.

- นวัตสัน แนวสุข. (2548). *การบริหารงานบุคคลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สระแก้ว*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดสระแก้ว.
- นาวิ นวศักดิ์มหาศาล. (2549). *การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอวังหินจังหวัดศรีสะเกษ*. การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาสาขาศึกษาศาสตร์, วิทยาลัยเฉลิมกาญจนา.
- น้ำทิพย์ เสือสารรัตน์. (2546). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาในโรงเรียนอนุบาล เอกชนกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เนตร์พัฒนา ยาวีราช. (2545). *การจัดการสำนักงาน*. กรุงเทพฯ: มณฑลการพิมพ์.
- บพิตร ออมไทสง. (2546). *การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บรรจบ ศรีประภาพงศ์. (2548). *การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.
- บรรยงค์ โตจินดา. (2542). *องค์การและการจัดการ*. กรุงเทพฯ: รวมสาสน์ (1977).
- บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว. (2535). การอ้างอิงประชากรเพื่อใช้เครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่ากับกลุ่มตัวอย่าง. *วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม*, 3(1), 23-24.
- บุญเพ็ง กุละนาม. (2550). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านหนองบัว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศงขลา เขต 2*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- บุษรินทร์ ชาญชาติรี. (2557). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนเทศบาล 2 วัดกลางทุมมาวาส “ศิริอุปถัมภ์” อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ปราโมทย์ กิ่งแก้ว. (2544). การศึกษาเปรียบเทียบบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดภูเก็ต. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ปรีชา ไชโย. (2541). รูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาตามทัศนะของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอสบปราบจังหวัดลำปาง. การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ไพฑูริ ลิทธิสุนทร. (2543). การเรียนรู้แบบ 4 MAT. *สานปฏิรูป*, 24, 20-23.
- พงศ์เทพ ทับทิม. (2552). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนบ้านคลองสิบสอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิทยาภรณ์ มานะจตุ. (2549). การจัดและบริหารสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย. เชียงใหม่: แพรวงการพิมพ์.
- พิรศักดิ์ หม่อนกันทา. (2553). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านแหลมโพธิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสมเด็จพระเจ้าพระยา.
- ภาวรี นัตถกุลณอยุธยา. (2545). *คู่มือศึกษาใหม่ของการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: K&P BOOKS.
- ภูรินทร์ นิยมณา. (2550). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มณเฑียร ทุมพันธ์. (2546). บทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่ใช้การบ้านแบบมีส่วนร่วม. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มนตรี แก้ววิจิตร. (2545). การเข้าไปมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2542). เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการศูนย์และโรงเรียน
ปฐมวัยศึกษาหน่วยที่ 1-7 (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ประชาชน.
- ยงยุทธ พนาสนธิ์. (2546). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษา. *วิทยาจารย์*, 120,
21-27.
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. (2534). การพัฒนาชุมชนจากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: บางกอกบลิ๊อค.
รุ่ง แก้วแดง. (2546). *โรงเรียนนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- เริงศักดิ์ ปานเจริญ. (2539). *หลักการและเทคนิคการประเมินผลงาน*. กรุงเทพฯ: วิเอ็ดยูเคชั่น 71.
- ลลิตา ปวะบุตร. (2555). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบล
สันปูเลย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิภา วาจาสิทธิ์. (2550). ความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาประถมศึกษา
โรงเรียนอนุบาลระยอง. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิศาล เครือคล้าย. (2530). ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการในการเรียน
การสอนวิชา พลศึกษาในกลุ่มวิชาพื้นฐานทั่วไป ระดับปริญญาตรีของกลุ่มวิทยาลัยครู
ภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพลศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศรีไพร อินตา. (2544). ความต้องการของชุมชนช่างเขียนเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในโรงเรียน.
การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ศาสตรศิลป์ ชินโณ. (2545). ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน โรงเรียนประถมศึกษา ในเขตนิเทศที่ 4 สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศิริกาญจน์ โกสุมภ์. (2542). การมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนเพื่อการจัดการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์,
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2542). *องค์การและการจัดการ*. กรุงเทพฯ: เพชรจรัสแสงแห่งโลกธุรกิจ.

- สง่า พุ่มพวง. (2548). *สภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3*. ม.ป.ท.
- สมเดช สีแสง. (2540). *คู่มือปฏิบัติราชการเตรียมสอบผู้บริหารการศึกษา (ฉบับปรับปรุงใหม่ 2540)*. ม.ป.ท.
- สมยศ นาวิก. (2545). *การบริหารแบบมีส่วนร่วม*. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ 1991.
- สมสมัย เพื่องาม. (2547). *การร่วมมือของชุมชนและโรงเรียน. วารสารการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน*.
- สมิต สัจฉกร. (2546). *เทคนิคการประสานงาน*. กรุงเทพฯ: สายธาร.
- สวัสดิ์ ขศบุญเรือง. (2541). *การส่งเสริมชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา: ศึกษากรณีบทบาทและหน้าที่ของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*.
- สัมพันธ์ อุปลา. (2541). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น*.
- สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. (2545). *รูปแบบการมีส่วนร่วมในสถานศึกษา. วารสารวิชาการ, 5(4), 9-12*.
- สำนักงานการปฏิรูปการศึกษา. (2544). *รายงานปฏิรูปการศึกษาต่อชุมชน*. ม.ป.ท.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. (2559). *ข้อมูลพื้นฐาน*. เข้าถึงได้จาก <http://rayong1.go.th/system/>
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. (2560). *ข้อมูลพื้นฐาน*. เข้าถึงได้จาก <http://rayong1.go.th/system/>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). *แนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556). *ระบบจัดเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคล*. เข้าถึงได้จาก <http://portal.boppobec.info/obec56/>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *การประกันคุณภาพสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). *ผู้บริหารสถานศึกษาต้นแบบ 2544*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2546). *แนวดำเนินการของสถานศึกษาเพื่อจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาคุณภาพภายในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2549). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: สกยบู้กดส์.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). *ชุดฝึกอบรมผู้นำชุมชน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แอลทีเพรส.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2555). *รายงานการวิจัย เรื่อง นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประชาสมาชิของค์กรระดับนานาชาติ*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักประสานและพัฒนากิจการศึกษาท้องถิ่น. (2553). *มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์ปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: สำนักประสานและพัฒนากิจการศึกษาท้องถิ่น.
- สุทธิรักษ์ ปิณฑกานนท์. (2543). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุเทพ บุญประสพ. (2545). *การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน: การศึกษาเชิงคุณภาพ*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุภาวดี วัฒนศิริ. (2555). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการบริหารโรงเรียนปลวกแดงพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุรัฐ ศิลปะอนันต์. (2545). *กระบวนการปฏิรูปโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- สุฤทธิ์ บุญนาค. (2547). *การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- สุวิทย์ สุวรรณมณี. (2550). *ความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- สุวิมล หงส์วิไล. (2559). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลสระบัว อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี*. งานนิพนธ์การศึกษา มหาวิทยาลัย, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2537). *ปัญหาและแนวโน้มนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการศึกษาในประมวลสาระชุดวิชาสัมมนาปัญหาและแนวโน้มนทางการบริหารการศึกษา*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เสาวนิตย์ ชัยมุสิก. (2545). *การจัดทำแผนกลยุทธ์ระดับสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: บั๊กพอย์ 72.
- อติตยา ขาวคม. (2557). *การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองโรงเรียนสิงห์สมุทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อนันต์ เกตุวงศ์. (2541). *หลักและเทคนิคการวางแผน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อนุพล มาชนะสารวุฒิ. (2543). *ความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนสันติศึกษาจังหวัดเชียงใหม่*. การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อานนท์ นามเพ็ง. (2553). *การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- อุดมสิทธิ์ จิตรวิจารณ์. (2545). *การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนรู้ของสถานศึกษาและชุมชนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2540 ในสถานศึกษาเขตการศึกษา 1 กรอบแนวคิดและข้อเสนอเพื่อการวิจัย*. *วารสารวิชาการ*, 5(12).
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2545). *การบริหารจัดการสถานศึกษา โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เอกราช ฉัตรใจคา. (2542). *การมีส่วนร่วมในการจัดการโรงเรียนของคณะกรรมการโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่*. การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- Abdel, H. (1973). *Engineering soil mechanics*. NJ: Prentice-Hall.
- Amenu-Tekaa, C. E. K. (1988). *Perception of community participation in education on Indian reserves: A north-central albert case study (unpublished doctoral dissertation)*. Pittsburgh, PA: University of Pittsburgh.
- Amenu-Tekaa, C. E. K. (1992). Perception of community participation in education on Canadian Indian reserves: A north-central alberta case study (native American). *Dissertation Abstracts International*, 49, 62-80.
- Amstien, S. R. (1969). A ladder of citizen participation. *American Institute of Planners Journal*, 35(4), 216-224.
- Barnes, R. A. (1995). African American parents involvement in their children schooling. *Dissertation Abstracts International*, 55(5), 3152-A.
- Bell, M. L. (1992). A study to determine why parent do or not participate in the education of their middle school. *Dissertations Abstracts International*, 47(9).
- Callard, R. S. (1979). A study of effect of increasing parental expectation for studies academic success. *Dissertation Abstracts International*, 40(2), 563-A.
- Craft, L. J. (1998). The community school nexus the challenge of planning sustainable school facilities. *Dissertation Abstract International*, 32(2), 1633-A.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychology testing* (5th ed.). New York: Harper Collins.
- Dellicolli, J. M. (1999). *Attitudes and perspectives of uninvolved middle school parent regarding the concept of school involvement*. Retrieved from <http://www.storyline.org>
- Gold, S. E. (2000). Community organizing at a neighborhood high school: Promises and dilemmas in building parent-educator partnership and collaborations. *Pro Quest Digital Dissertations*, 60(7), 295.
- Harold, J. J. (1983). *Techniques in testing*. New York: Oxford University Press.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Palozzi, D. P. (1981). A model for community participation in local school district decision making. *Dissertation Abstracts International*, 42(4), 1481.
- Schuler, B. L. H. (1990). Citizen participation in educational decision-maker. *Dissertation Abstract International*.

- Smith, J. E. (1971). The role of citizen committees in the planning and development of the centenal education park in Plymouth. *Dissertation Abstracts International*, 32(3), 2377-A.
- Townsend, G. M. (1999). An exploratory study of factors that influence parent participation in parent involvement programs and the scholastic success of their children at an elementary school. *Dissertations Abstracts International*, 32(5), 265.
- Wethem, L. (1994). Communication patterns and communication attitudes between parents and caregiver. *Dissertation Abstracts International*, 55(9), 112-A.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

(สำเนา)

ที่ ศธ. 6621.8/ ว.412

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

1 ตุลาคม 2561

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1.เค้าโครงการวิจัย
2. เครื่องมือในการวิจัย

ด้วย นายกอบกฤษ การควรวคิด นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา รหัส 57920454 ได้มีความเห็นชอบให้ทำงานนิพนธ์ เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 โดยมี ดร.ภักดีภู่อุ สมพงษ์ธรรม เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดีจึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือของนิสิต ในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ
(ลงชื่อ) ประยูร อิ่มสวาสดี
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อิ่มสวาสดี)
หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์. 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-5811

(สำเนา)

ที่ ศธ. 6621.8/ ว.413

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

1 ตุลาคม 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ

เรียน

ด้วย นายกอบภฤช การควรคิด นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา รหัส 57920454 ได้มีความเห็นชอบให้ทำงานนิพนธ์ เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 โดยมี ดร.ภักดีภู่ สมพงษ์ธรรม เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

ประยูร อิ่มสวัสดิ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อิ่มสวัสดิ์)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-5811

(สำเนา)

ที่ ศธ. 6621.8/ ว.414

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

1 ตุลาคม 2561

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน

ด้วย นายกอบภฤช การควรคิด นิติตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา รหัส 57920454 ได้มีความเห็นชอบให้ทำงานนิพนธ์ เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 โดยมี ดร.ภักดิ์ภูธร สมพงษ์ธรรม เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณเครื่องมือในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

ประยูร อิ่มสวัสดิ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อิ่มสวัสดิ์)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-5811

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีความมุ่งหมายที่จะสำรวจการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1
2. ลักษณะของแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย สถานภาพ อายุ ขนาดโรงเรียน
  - ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1
3. การตอบแบบสอบถามของท่านครั้งนี้ ผู้วิจัยจะถือเป็นความลับและใช้เฉพาะงานวิจัยในครั้งนี้นี้เท่านั้น ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างยิ่งในการให้ความร่วมมืออย่างดีมา ณ โอกาสนี้ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้เป็นอย่างสูง

(นายกอบกฤษ การควรรคิด)

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพ และเพศ

คำชี้แจง: โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง

1. สถานภาพ

1. ตัวแทนประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ตัวแทนผู้ปกครอง

2. เพศ ชาย หญิง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาของ เขต 1

คำชี้แจง: แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาของ เขต 1 โดยเขียนเครื่องหมาย ✓

ลงในช่องระดับคะแนนเพียงระดับเดียวใน 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

รายการที่ประเมินการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา	ระดับการปฏิบัติการ				
	5	4	3	2	1
ด้านงานวิชาการ					
1. ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา					
2. ให้ข้อเสนอแนะ และส่งเสริมสนับสนุนในการจัดบรรยากาศการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีให้สถานศึกษา					
3. ให้ข้อเสนอแนะและส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
4. ให้การสนับสนุนทุนการศึกษาและแหล่งเรียนรู้ ในท้องถิ่นแก่สถานศึกษา					
5. การจัดหาวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น มาให้ความรู้กับนักเรียน					

รายการที่ประเมินการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา	ระดับการปฏิบัติการ				
	5	4	3	2	1
6. ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดระบบและการดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา					
7. ให้คำแนะนำในการจัดทำเกณฑ์การประเมินผล การเรียนรู้ของนักเรียน					
8. ให้คำแนะนำการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา					
9. เสนอแนะการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา					
10. การประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนในสถานศึกษา					
11. การสำรวจเด็กในเขตบริการเพื่อวางแผนจัดการศึกษา					
12. มีส่วนร่วมในการจัดทำเอกสารประกอบการเรียนสำหรับนักเรียน					
13. จัดหาและสนับสนุนการใช้สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย					
ด้านงานงบประมาณ					
14. วางแผนการบริหารงบประมาณประจำปีของสถานศึกษา					
15. กำกับติดตามและตรวจสอบการใช้งบประมาณของสถานศึกษา					
16. มีส่วนร่วมเป็นกรรมการควบคุมการก่อสร้าง					
17. ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนและจัดหางบประมาณตามความต้องการของสถานศึกษา					
18. มีส่วนร่วมจัดหางบประมาณสนับสนุน สถานศึกษาโดยระดมจากภาคเอกชน					
19. ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดตั้ง และการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา					
20. เป็นกรรมการจัดซื้อ-จัดจ้างพัสดุครุภัณฑ์					
21. ร่วมรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับทรัพย์สินของทางราชการของสถานศึกษา					
ด้านการบริหารงานบุคคล					
22. การส่งเสริมข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้พัฒนา ด้านคุณธรรมจริยธรรม					
23. ร่วมวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่งของบุคลากร					

รายการที่ประเมินการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา	ระดับการปฏิบัติการ				
	5	4	3	2	1
24. การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการของบุคลากร					
25. การเสริมสร้างวินัยและการรักษาวินัยของบุคลากร					
26. การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา					
27. ส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรในการทำผลงานเพิ่มวิทยฐานะ					
28. ให้กำลังใจและช่วยเหลือเพื่อนครูอย่างสม่ำเสมอ					
29. ส่งเสริมให้ครูประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี					
ด้านบริหารทั่วไป					
30. ร่วมกิจกรรมวันสำคัญของชาติ ศาสนาที่สถานศึกษาและชุมชน จัดขึ้น					
31. ให้ความร่วมมือ เป็นผู้ประสานงานระหว่างสถานศึกษา ชุมชน หน่วยงานอื่น ๆ					
32. พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนการจัดกิจกรรมให้บริการแก่ชุมชน ของสถานศึกษา					
33. แสดงความคิดเห็นและเสนอแนะการรายงานผลการดำเนินงาน ประจำปีของสถานศึกษา					
34. การเข้าร่วมประชุมวางแผน รับฟัง คำชี้แจงเกี่ยวกับภารกิจที่ได้รับ มอบหมาย					
35. การปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ และเสียสละ					
36. ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการลงโทษ นักเรียน					
37. รายงานและสอดคล้องดูแลความประพฤติของนักเรียนให้โรงเรียน ทราบอย่างสม่ำเสมอ					
38. จัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้ร่มรื่น น่าอยู่					
39. การให้และรับข่าวสารจากทางโรงเรียนเพื่อประสานกับชุมชน อย่างสม่ำเสมอ					
40. ร่วมในการพัฒนาดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมใน โรงเรียน					

ภาคผนวก ค

ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตารางที่ 11 ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (<i>r</i>)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (<i>r</i>)
1.	.62	21.	.57
2.	.55	22.	.60
3.	.70	23.	.61
4.	.42	24.	.53
5.	.65	25.	.47
6.	.54	26.	.58
7.	.45	27.	.72
8.	.58	28.	.80
9.	.54	29.	.72
10.	.71	30.	.52
11.	.55	31.	.65
12.	.75	32.	.72
13.	.72	33.	.70
14.	.62	34.	.45
15.	.64	35.	.49
16.	.71	36.	.55
17.	.79	37.	.53
18.	.64	38.	.67
19.	.73	39.	.78
20.	.66	40.	.57

หมายเหตุ: ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถามมีค่าเท่ากับ .95